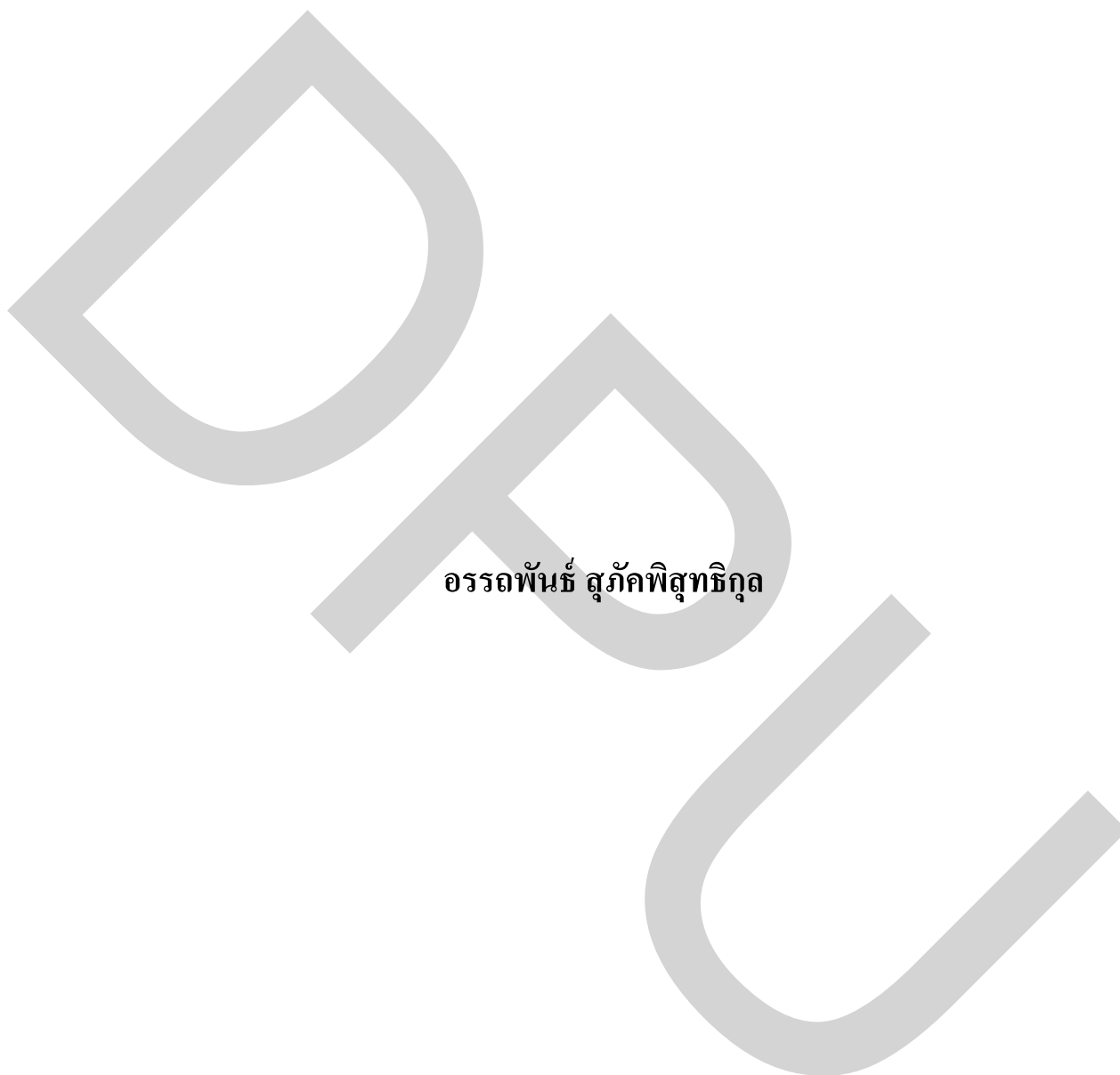

การศึกษาการตัดสินใจก่อนนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ

อรรณพ สุภักพิสุทธิกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2557

A study of personal debts in Samutprakarn province

Attaphan Supukpisuttikul

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for the Degree of Master of Economics

Department of Economics

Faculty of Economics, Dhurakij Pundit University

2014

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ
ชื่อผู้เขียน	อรรถพันธ์ สุภักพิสุทธิกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. วิษณุ วงศ์สินศิริกุล
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจก่อนหนี้สินซึ่งทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยของการตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ

วิธีการวิจัยนี้เป็นการวิจัยทำการศึกษเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการมีภาระหนี้สิน เช่น เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง ลักษณะของรายได้ที่ได้รับ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เงินออม รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน หนี้สินนอกระบบ ในการวิเคราะห์ข้อมูลของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการ Logit Model และทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งมุ่งศึกษาเฉพาะหนี้สินในระบบของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2557

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานอยู่ในอำเภอของจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอ เมืองสมุทรปราการ อำเภอพระประแดง อำเภอบางพลี อำเภอพระสมุทรเจดีย์ อำเภอบางบ่อ อำเภอบางเสาธง เป็นเพศชาย จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 66.25 เพศหญิง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75

ข้อมูลเกี่ยวกับภาระหนี้สินของบุคคล จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีภาระหนี้สินทั้งในระบบ และนอกระบบ จำนวนภาระหนี้สินในระบบ พบว่าส่วนใหญ่มีหนี้สินในระบบระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 รองลงมาคือ 150,001 บาทขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 ถ้าเป็นหนี้สินในระบบจะกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาคือ ไฟแนนซ์หรือลิสซิ่ง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 จำนวนภาระหนี้สินนอกระบบ พบว่าส่วนใหญ่มีหนี้สินนอกระบบระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 รองลงมาคือ 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 แต่ถ้าเป็นหนี้สินนอกระบบ พบว่าส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจากแหล่งนายทุน จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมาคือ เพื่อน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 และสาเหตุที่ทำให้

ให้กู้ยืมเงินพบว่าส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากเพื่อซื้อสินค้าอำนวยความสะดวก จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 69.75 รองลงมาคือ เพื่อซื้อรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาและวิเคราะห์การตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้แบบจำลองโลจิสติก (Logit Model) พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู รายได้รับเป็นเงินเดือนประจำ เงินออม และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อการตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ

Thesis Title	A Study of Personal Debts of the People in Samutprakarn Province
Author	Attaphan Supukpisuttikul
Thesis Advisor	Dr. Visanu Vongsinsirikul
Department	Economics
Academic Year	2014

ABSTRACT

“A Study of Personal Debt of the People in Samutprakarn Province” focused on the mainstream formal debt of the people who work in Samutprakarn Province in 2014. In this study, the researcher aimed to examine the factors that influence the decision to incur the indebtedness of the people in Samutprakarn. Besides, the researcher investigated the characteristics of those debt borrowers. The data collection from 400 populating samples, in 6 districts of Samutprakarn Province; which are Muang Samutprakarn District, Prapradaeng District, Bangplee District, Prasamutjedi District, Bangbor District, and Bangsaowtong District, was conducted by the accidental sampling technique.

The descriptive analysis aided in the investigation of the characteristics of the borrowers; the economic and demographic factors involved are gender, marital status, education level, career, number of household dependents, pattern of revenue, earning per month, savings, monthly expenditure, and obliged non-formal loan. Furthermore, these economic and demographic factors were hypothesized to influence the decision to incur the formal borrowing of people in Samutprakarn.

The Logit Model is a statistical model used for the hypothesis testing, and the analysis of the variables that influence the decision to incur the formal borrowing.

The finding from the research revealed that the populating sample comprised of 265 males, who account for 66.25 percent, and 135 females, who account for 33.75 percent. The researcher found that the respondent was currently obliged for both formal and non-formal debt. For the formal debt, 32.25 percent or 129 respondents were liable for the total formal debt of 50,001 – 100,000 Baht, and 24.25 percent or 97 respondents were liable for the total formal debt of more than 150,001 Baht. For formal source of fund, 38.75 percent or 155 respondents had

borrowed from the commercial bank, while 25.50 percent or 102 respondents had done so from the financial institution and the registered leasing company.

As for the non-formal loan, 34.25 percent or 137 respondents were indebted to the non standard lenders for 100,001 – 150,000 Baht, while 25.50 percent or 102 respondents were liable for the 50,001-100,000 Baht. The major source of non-formal loan was a fund lender, so called a loan shark. The 64.75 percent or 259 respondents had borrowed from the loan shark, whereas 24.25 percent or 97 respondents had done so from the friends. The analysis results further underlined the reason for non-formal borrowing; 69.75 percent or 279 respondents had incurred the non-formal loan for the household appliances and facilities. Additionally, 27.25 percent or 209 respondents had borrowed for motor vehicle or motorcycle loan.

The Logit Model was used to analyze the borrowers' decision to incur the formal loan. From the data analysis, it was able to summarize that the household dependents, the basic monthly income, the savings and the monthly expenditure statistically have the impact on the decision to incur the formal debt of the people in Samutprakarn Province.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ คนจริง และ ดร. วิษณุ วงศ์สินศิริกุล ท่านอาจารย์ที่ปรึกษาผู้คอยให้คำแนะนำ ชี้แนะตลอดการทำวิทยานิพนธ์นี้ จนสำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ คุณรัตนภรณ์ สุภักดิ์พิสุทธิกุล ภรรยาของผู้วิจัยที่คอยช่วยสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดหาและจัดทำข้อมูลและคอยช่วยเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัย จนทำให้การทำวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ นอย สุภักดิ์พิสุทธิกุล คุณแม่ จงอ้า สุภักดิ์พิสุทธิกุล และพี่ๆ ในครอบครัวของผู้วิจัยรวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ได้กรุณาช่วยเหลือในด้านต่างๆ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

อรรถพันธ์ สุภักดิ์พิสุทธิกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญรูป.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	6
1.4 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	6
2. ทฤษฎี ทบทวนวรรณกรรม และข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสมุทรปราการ....	7
2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา.....	7
2.1.1 ทฤษฎีการบริโภคข้ามช่วงเวลา (Intertemporal Consumption)	7
2.1.2 สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ (Absolute income hypothesis).....	11
2.1.3 สมมติฐานวัฏจักรชีวิต.....	14
2.2 การทบทวนวรรณกรรม.....	16
2.3 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสมุทรปราการ.....	23
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	30
3.1 วิธีการวิจัย.....	30
3.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	30
3.1.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
3.2 แบบจำลอง Logit Model.....	32
3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4. ผลการศึกษา.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	42
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาระหนี้สินของครัวเรือนในเขตจังหวัดสมุทรปราการ.....	46
4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยของการตัดสินใจก่อหนี้สินของบุคคลที่ทำงานอยู่ใน จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model).....	48
5. สรุปผลการศึกษา.....	53
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	53
5.2 อภิปรายผล.....	54
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	57
ภาคผนวก.....	60
ประวัติผู้เขียน.....	65

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 จังหวัดที่มีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปีมากที่สุด 10 ลำดับ.....	5
2.1 อำเภอ จำนวนอำเภอ จำนวนหมู่บ้าน จำนวนเทศบาล และจำนวน อบต.ของจังหวัด สมุทรปราการ.....	23
2.2 จำนวนประชากร ขนาดพื้นที่ และความหนาแน่นของประชากร ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2554 ของจังหวัดสมุทรปราการ.....	24
2.3 จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามภาค และจังหวัด พ.ศ. 2545 – 2554.....	26
2.4 จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม และสถานะ ทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2552.....	27
3.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และ ความคลาดเคลื่อนต่างๆ.....	31
4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐาน.....	42
4.2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับภาระหนี้สิน.....	46
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สมการ Binary Logistic.....	50

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 รายได้และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการยังชีพเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินต่อรายได้ ของครัวเรือน (ปี 2543 - 2554).....	2
1.2 ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้ และจำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนทั้งสิ้น (ปี 2543 - 2554).	3
2.1 แสดงการตัดสินใจบริโภคข้ามเวลา.....	8
2.2 แสดงแสดงการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยต่อการตัดสินใจการบริโภคข้ามเวลา.....	9
2.3 แสดงการกำหนดห้ามกู้ยืมเงินในอนาคต.....	10
2.4 แสดงจุดดุลยภาพการบริโภค.....	10
3.1 ความสัมพันธ์เชิงบวก.....	33
3.2 ความสัมพันธ์เชิงลบ.....	33
3.3 ความสัมพันธ์เท่ากับศูนย์.....	33
3.4 ความสัมพันธ์เส้นโค้ง.....	33
3.5 ฟังก์ชันเส้นโค้งของ Logistic Regression.....	36

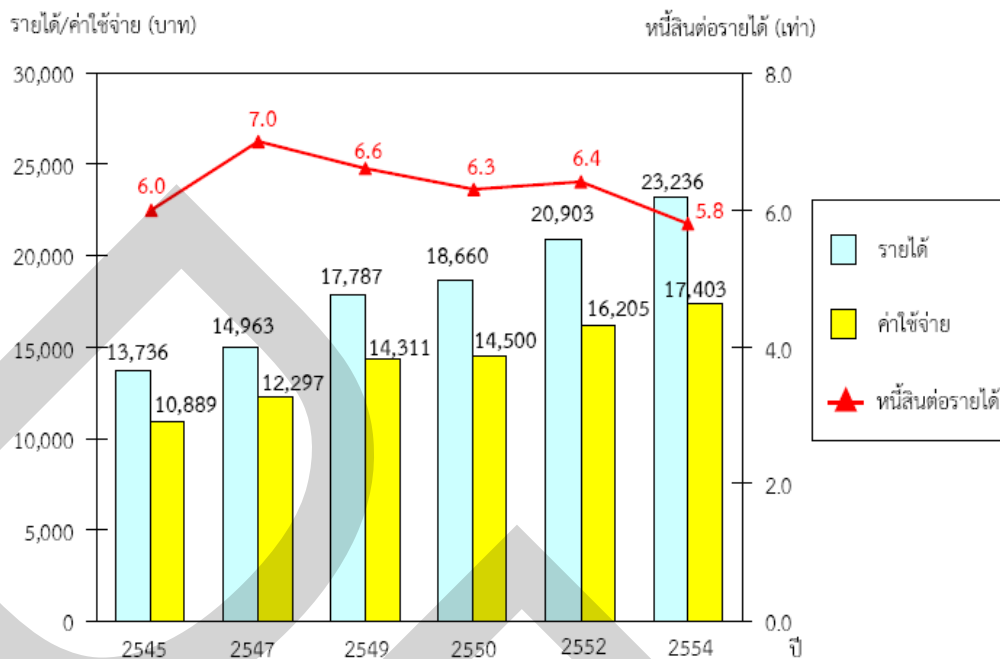
บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อันคำว่า การไม่มีหนี้ เป็นลาภอันประเสริฐ เป็นคำที่สะท้อนต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ซึ่งทุกวันนี้มนุษย์ทุกคนล้วนต้องมีการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้นำมาใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ เหล่านี้ทำให้ครัวเรือนส่วนใหญ่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อเลี้ยงดูตนเองหรือบางบุคคลอาจต้องมีการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวที่ไม่สามารถหารายได้เอง กอปรกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่ทำให้มีการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้บุคคลมีโอกาสนในการสร้างภาระหนี้ ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ทั้งการสร้างหนี้ในระบบหรือการสร้างหนี้นอกระบบได้ ทำให้ในอนาคตบุคคลเหล่านั้นก็จะมีภาระหนี้สินตามมา และไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข การปฏิบัติงานทำได้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ รวมถึงคุณภาพชีวิตก็ต่ำกว่าเดิม ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาการสร้างหนี้สินต่างๆ ตามมา

นอกจากนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือนในประเทศไทยพบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึง ปี พ.ศ. 2554 ครัวเรือนไทยมีรายได้เฉลี่ยมากกว่าค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการยังชีพ และพบว่ารายได้และค่าใช้จ่ายฯ ตั้งแต่ปี 2545 ถึง 2554 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คือ รายได้เพิ่มจาก 13,736 เป็น 23,236 บาท และค่าใช้จ่ายฯ เพิ่มจาก 10,889 เป็น 17,403 บาท ตามลำดับ ส่วนหนี้สินต่อรายได้ของครัวเรือนในปี พ.ศ. 2547 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2545 จาก 6.0 เท่า เป็น 7.0 เท่า และมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2549 ถึง ปี พ.ศ. 2554 จาก 6.6 เท่า เป็น 5.8 เท่า (ภาพที่ 1.1) นอกจากนี้ร้อยละของครัวเรือนที่มีหนี้ มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ถึง ปี พ.ศ. 2554 จากร้อยละ 62.4 เป็น 55.8 ส่วนจำนวนเงินที่เป็นหนี้เพิ่มขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันจาก 82,485 บาทต่อครัวเรือน เป็น 134,900 บาทต่อครัวเรือน (ภาพที่ 1.2)

ภาพที่ 1.1 รายได้และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการยังชีพเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินต่อรายได้ของครัวเรือน (ปี 2545 – 2554)

หมายเหตุ. จากภาพที่ 1.1 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่จำเป็นต้องใช้ในการยังชีพโดยไม่รวมค่าใช้จ่ายประเภทสะสมทุน เช่น การซื้อบ้าน/ ที่ดิน เป็นต้น

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556)

ภาพที่ 1.2 ร้อยละของครวเรือนที่มีที่นั่ง และจำนวนที่นั่งเฉลี่ยต่อครวเรือนทั้งสิ้น (ปี 2545 – 2554)

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556)

นอกจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังพบว่าในปัจจุบันยังมีระบบเกื้อหนุนที่เป็นปัจจัยในการสร้างภาระหนี้สินเพิ่มมากขึ้นซึ่งสาเหตุดังกล่าวจัดเป็นเรื่องที่ควรนำมาประกอบการพิจารณาเช่นกัน

จากข้อความที่กล่าวข้างต้นจะพบว่าปัญหาต่างๆ นั้นมีสาเหตุ ที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดภาระหนี้สิน ซึ่งทำให้แต่ละบุคคลใช้จ่ายในอัตราที่แตกต่างกันไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวว่าควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้ของบุคคล และในที่นี้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการสำหรับการวิจัย เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นศูนย์กลางหลักในการคมนาคมขนส่งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ และมีอุตสาหกรรมในพื้นที่คือ นิคมอุตสาหกรรมบางปูและนิคมอุตสาหกรรมบางพลี ทำให้เป็นพื้นที่ที่มีประชาชนอยู่อาศัยและประกอบอาชีพกันเป็นจำนวนมาก เมื่อแต่ละบุคคลมีอาชีพก็ทำให้เกิดรายได้ ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีการใช้จ่าย การอุปโภคและบริโภคเกิดขึ้น จึงให้บุคคลซึ่งมีรายได้ประจำ มีการนำเงินในอนาคตมาใช้ซึ่งก็คือการก่อภาระหนี้ขึ้นมานั่นเอง จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าจำนวนหนี้สินของครัวเรือนในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2552 มีครัวเรือนที่มี

หนังสือจำนวน 33,028 ครั้วเรื้อน โดยมีหนังสือเฉลี่ยต่อครั้วเรื้อนเท่ากับ 117,361 บาท เป็นหนังสือในระบบจำนวน 114,022 บาท และหนังสือนอกระบบจำนวน 3,339 บาท โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อนำมาใช้ซื้อ/เช่าบ้านและ/หรือที่ดิน ใช้ในการศึกษา ใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่นๆ ในครั้วเรื้อน ใช้ในการทำธุรกิจ ใช้ในการทำเกษตร เป็นต้น นอกจากนี้พบว่าจังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) เป็นอันดับ 2 ของประเทศ ที่ปริมาณของมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัดที่ 643,163.20 ล้านบาท 589,745.80 ล้านบาท และ 698,021.80 ล้านบาท ในช่วงปี พ.ศ. 2551 ถึงปี พ.ศ.2553 ตามลำดับ (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 จังหวัดที่มีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปีมากที่สุด 10 ลำดับ

2551				2552				2553			
ลำดับ ที่	จังหวัด	มูลค่า(ล้าน บาท)	%	ลำดับ ที่	จังหวัด	มูลค่า(ล้าน บาท)	%	ลำดับ ที่	จังหวัด	มูลค่า(ล้าน บาท)	%
1	กรุงเทพมหานคร	2,302,301.10	25.4	1	กรุงเทพมหานคร	2,337,123.00	25.8	1	กรุงเทพมหานคร	2,514,250.70	24.9
2	สมุทรปราการ	643,163.20	7.1	2	สมุทรปราการ	589,745.80	6.5	2	สมุทรปราการ	698,021.80	6.9
3	ระยอง	602,202.30	6.6	3	ระยอง	546,585.80	6	3	ระยอง	635,096.30	6.3
4	ชลบุรี	466,090.00	5.1	4	ชลบุรี	475,900.20	5.3	4	ชลบุรี	532,964.80	5.3
5	พระนครศรีอยุธยา	424,454.70	4.7	5	พระนครศรีอยุธยา	390,744.70	4.3	5	พระนครศรีอยุธยา	479,600.70	4.7
6	สมุทรสาคร	355,500.10	3.9	6	สมุทรสาคร	359,670.80	4	6	สมุทรสาคร	400,877.60	4
7	ฉะเชิงเทรา	241,098.20	2.7	7	ปทุมธานี	257,370.90	2.8	7	ปทุมธานี	290,771.20	2.9
8	ปทุมธานี	226,432.40	2.5	8	ฉะเชิงเทรา	203,011.10	2.2	8	ฉะเชิงเทรา	259,687.90	2.6
9	สงขลา	159,768.30	1.8	9	นครราชสีมา	159,556.60	1.8	9	สงขลา	174,301.20	1.7
10	นครราชสีมา	152,069.30	1.7	10	สระบุรี	156,447.20	1.7	10	นครราชสีมา	172,358.80	1.7
ทั่วประเทศ		9,080,466	100	ทั่วประเทศ		9,041,551	100	ทั่วประเทศ		10,104,821	100

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจก่อนหนี้สินซึ่งทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยของการตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะหนี้สินในระบบของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2557 โดยการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง

1.4 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับสาเหตุของการมีหนี้สินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ
2. หน่วยงานหรือมูลนิธิที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนทาง เพื่อช่วยเหลือประชาชนให้บรรเทาภาระหนี้สิน ซึ่งสามารถช่วยสร้างขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพของประชาชนได้ดียิ่งขึ้นและจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และฝึกอบรมแก่ประชาชนเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถควบคุมและบริหารภาระหนี้สินได้ดียิ่งขึ้น

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

ภาวะหนี้สิน หมายถึง ความผูกพันในทางกฎหมายระหว่างบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ มีความชอบธรรมที่จะบังคับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ ให้จำต้องส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์เจ้าหนี้

หนี้สิน หมายถึง พันธะที่กิจการมีต่อบุคคลภายนอกอันเกิดจากรายการที่กระทำในอดีต หรือในปัจจุบัน ซึ่งจะต้องชำระล้างให้หมดไป โดยการส่งมอบทรัพย์สิน หรือการให้บริการในอนาคต

บทที่ 2

ทฤษฎี ทบพทวนวรรณกรรม และข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด สมุทรปราการ

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาถึงภาระหนี้สินของครัวเรือน ในจังหวัดสมุทรปราการครั้งนี้ ใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับรายได้และการบริโภค ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดหนี้สิน ดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีการบริโภคข้ามช่วงเวลา (Intertemporal Consumption)

คมสัน เจริญวงศ์ (2553) กล่าวว่าทฤษฎีการบริโภคข้ามช่วงเวลาเป็นทฤษฎีที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคและการออมในช่วงเวลาต่างๆ ซึ่งพัฒนาทฤษฎีมาจากทฤษฎี Hump Saving โดย Irving Fisher และ Roy Harrod (1950) ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคข้ามเวลานี้เริ่มจากความจริงที่ว่า ผู้บริโภคทุกคนจะพยายามเลือกทำการบริโภคเพื่อให้ตนเองได้รับอรรถประโยชน์สูงสุดภายใต้เงื่อนไขที่ว่าผู้บริโภคจะเลือกบริโภคสินค้าในปัจจุบันหรือสินค้าในอนาคต หากต้องการบริโภคสินค้าในอนาคตมากขึ้นก็จำเป็นต้องลดการบริโภคสินค้าในปัจจุบันลง ทำให้มีการออมเพิ่มมากขึ้นหรือสามารถนำเงินไปลงทุนอย่างอื่นได้ หากต้องการบริโภคสินค้าในปัจจุบันมากขึ้นก็จำเป็นต้องลดการบริโภคในอนาคตลงหรือกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

สมมติให้ Utility function ตลอดชีวิตของผู้บริโภคแต่ละคนเป็น Function ของการบริโภคในแต่ละช่วงเวลาตั้งแต่เวลาปัจจุบัน (ปีที่ 0) จนถึงเวลาที่เสียชีวิต (T) ผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจเลือกระดับการบริโภคในแต่ละช่วงเวลาเพื่อจะทำให้ตัวเองมีความพอใจ (Utility) สูงสุดตลอดชีวิต ภายใต้ระดับรายได้คิดเป็นมูลค่าปัจจุบันที่สามารถทำได้ตลอดชีวิต

$$U = U(C_0, C_1, \dots, C_T)$$

$$\text{st.} \quad \sum_{i=0}^T \frac{C_i}{(1+r)^i} = \sum_{i=0}^T \frac{y_i}{(1+r)^i} \dots\dots\dots(1)$$

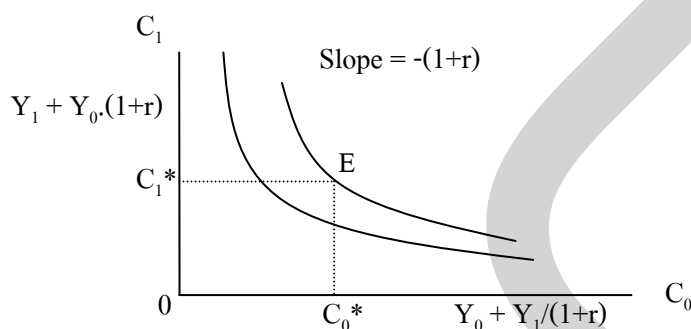
ซึ่ง T คือช่วงเวลาที่มียุติของผู้บริโภคนั้นๆ และจากข้อจำกัดในรายได้แสดงข้างต้น สมมติให้ผู้บริโภคสามารถจัดสรรรายได้ของตนเองข้ามช่วงเวลาได้ สามารถยืมรายได้ในอนาคตมาใช้ได้ แต่ทั้งนี้รายได้รวมตลอดชีวิตคิดในมูลค่าปัจจุบันจะต้องไม่เกินรายได้ที่สามารถทำได้ตลอดชีวิตเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบัน โดย r คือ อัตราคิดลด ซึ่งโดยมากใช้อัตราดอกเบี้ย

ในกรอบของ Overlapping Generation Model แบบง่ายๆ ที่จะช่วยให้สามารถมองภาพการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกระดับการบริโภคแต่ละช่วงเวลาได้ดีขึ้น จะสมมติให้ระยะเวลาแบ่งออกเป็นสองเวลา คือ 0 และ 1 ดังนั้นระดับการบริโภคเท่ากับ C_0 และ C_1 โดยรายได้เท่ากับ Y_0 และ Y_1 ที่เกิดขึ้นในเวลา 0 และ 1 ตามลำดับ ดังนั้นสมการอรรถประโยชน์สามารถแสดงใหม่ได้ดังนี้

$$U = U(C_0, C_1, \dots, C_T)$$

$$\text{st. } C_0 + \frac{C_1}{(1+r)} = y_0 + \frac{y_1}{(1+r)} \dots \dots \dots (2)$$

จากสมการ (2) โดยใช้สมการงบประมาณ (Budget Constraint) สร้างเส้นงบประมาณได้ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงการตัดสินใจบริโภคข้ามเวลา

ที่มา: เศรษฐศาสตร์มหภาควิเคราะห์

ส่วนความชันของเส้นงบประมาณสามารถหาได้จากสมการที่ (2) ที่สามารถนำมาเขียนใหม่ได้เป็น

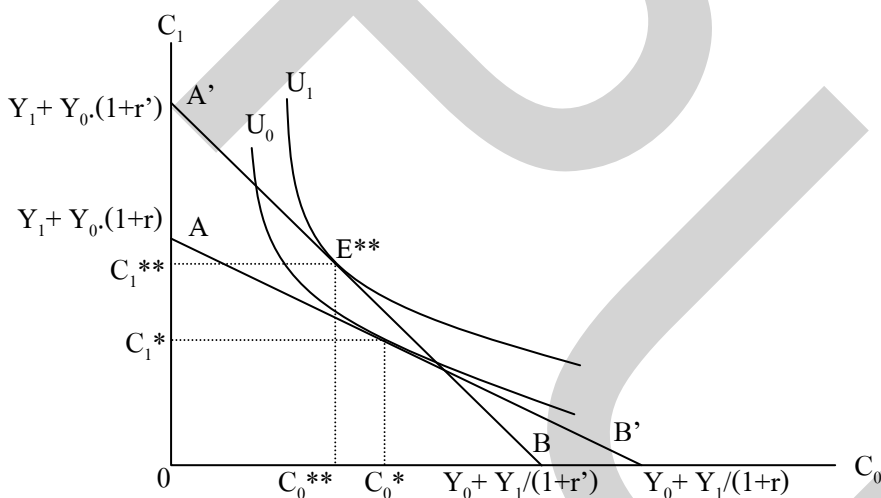
$$Y_1 - C_1 = -(1+r)(Y_0 - C_0) \dots \dots \dots (3)$$

ค่าความชันของเส้นงบประมาณก็คือ $dC_1 / dC_0 = -(1+r)$ ซึ่งหมายถึง ถ้าผู้บริโภคยอมลดการบริโภคของตนเองลง 1 บาท ในปี 0 (C_0 ลดลง 1 บาท) เขาสามารถที่จะเพิ่มการบริโภคในปีที่ 1 (C_1) เท่ากับ $(1+r)$ ซึ่งก็คือเงินต้นบวกด้วยดอกเบี้ย

กำหนดให้ฟังก์ชันของอรรถประโยชน์มีลักษณะเป็น Convex หรือสมมติให้อัตราการทดแทนของความพอใจในหน่วยสุดท้ายของการบริโภค C_1 และ C_0 ลดลง (Diminishing Rate of Marginal Utility) และจากข้อกำหนดของความพอใจสูงสุดที่ความชันของเส้นอรรถประโยชน์

1) การเปลี่ยนแปลงของ r ตัวการตัดสินใจการบริโภค

การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยจะส่งผลต่ออัตราการทดแทนระหว่างการบริโภคในปัจจุบันในเทอมของการบริโภคในอนาคตสูงขึ้นหรือต้นทุนในการบริโภคในอนาคตถูกลงเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบัน ดังนั้นผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะเลื่อนการบริโภคจากปัจจุบันไปสู่อนาคตมากขึ้น (ภาพที่ 2.2)

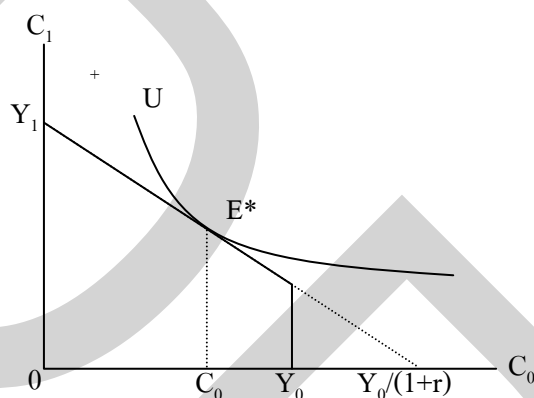

ภาพที่ 2.2 แสดงการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยต่อการตัดสินใจการบริโภคข้ามเวลาที่มา: เศรษฐศาสตร์มหภาควิเคราะห์

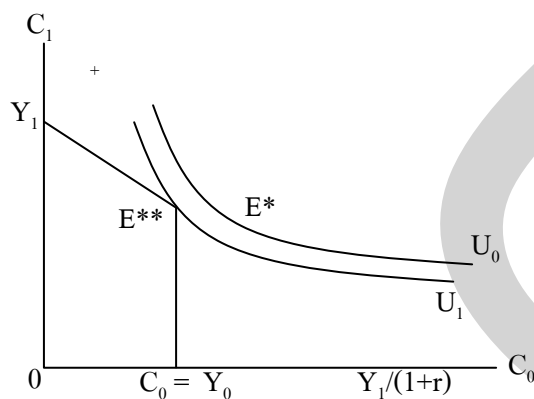
จากภาพที่ 2.2 อัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นจะทำให้ความชันของเส้นงบประมาณ $-(1+r)$ สูงขึ้นจากเส้น AB เป็น $A'B'$ การบริโภคที่จุดดุลยภาพใหม่จะอยู่ที่ E^{**} คือ C_0^{**} และ C_1^{**} ตามลำดับ โดยการบริโภคในปัจจุบันจะลดลงจาก C_0 ไปสู่ C_0^* และการบริโภคในอนาคตเพิ่มขึ้นจาก C_1 เป็น C_1^* ความพอใจสูงขึ้นจากเส้น U_0 เป็น U_1

2) การกำหนดการกู้ยืมเงินในอนาคต

ตั้งแต่นั้นของการตัดสินใจบริโภคของผู้บริโภคในแต่ละช่วงเวลา สมมติให้ผู้บริโภคสามารถกู้ยืมเงินของตนในอนาคตมาบริโภคในปัจจุบันได้ในอัตราดอกเบี้ย r แต่ถ้าผู้บริโภคไม่สามารถกู้ยืมเงินของตนในอนาคตหรือจากแหล่งใดๆ มาบริโภคได้ อาจจะกระทบต่อการตัดสินใจการบริโภคภายใต้ความพอใจสูงสุดได้

ภาพที่ 2.3 แสดงการกำหนดห้ามกู้ยืมเงินในอนาคต
ที่มา: เศรษฐศาสตร์มหภาควิเคราะห์

ภาพที่ 2.4 แสดงจุดดุลยภาพการบริโภค
ที่มา: เศรษฐศาสตร์มหภาควิเคราะห์

จากภาพที่ 2.3 การกำหนดห้ามกู้ยืมเงินในอนาคตจะไม่กระทบต่อการตัดสินใจต่อการบริโภคของผู้บริโภคได้ เนื่องจากในปีที่ 0 ผู้บริโภคยังมีรายได้ (C_0) มากกว่าการบริโภคที่ผู้บริโภค

ตัดสินใจเลือกบริโภคเมื่อปีที่ 0 (C_0) ดังนั้นความพอใจจะเท่ากับ U_0 สำหรับในภาพที่ 2.4 จุดดุลยภาพของการบริโภค C_0 , C_0^* และ C_0^* ทำให้ C_0^* มากกว่า Y_0 หมายถึงว่าในปีที่ 0 ผู้บริโภคมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับการบริโภค ดังนั้น จะต้องลดการบริโภคในปีที่ 0 ลงมาเท่ากับรายได้ ทำให้จุดดุลยภาพการบริโภคข้ามเวลาเปลี่ยนจากจุด E^* เป็น E^{**} โดยการบริโภคในปีที่ 0 เท่ากับรายได้ในปีเดียวกันทำให้ความพอใจลดลงจาก U_0 เป็น U_1

ทฤษฎี Intertemporal Consumption ของ Irving Fisher เน้นความสำคัญของการบริโภคในช่วงระยะเวลาต่างๆ ถ้าหากต้องการบริโภคในอนาคตมากขึ้นก็ต้องลดการบริโภคในปัจจุบันน้อยลง ทำให้เกิดการออมสามารถปล่อยสินเชื่อบริโภคได้ แต่ถ้าหากต้องการบริโภคในปัจจุบันมากกว่าในอนาคตก็ต้องลดการบริโภคในอนาคตให้น้อยลงทำให้เงินออมต่ำลง ถ้าหากเงินออมต่ำลงหรือหมดไป ผู้บริโภคจำเป็นต้องขายสิ่งของที่มีค่าหรือกู้ยืม เพื่อนำเงินมาใช้เพื่อตอบสนองความต้องการในการบริโภค ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินตามมา

2.1.2 สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ (Absolute income hypothesis)

กรรณิการ์ (2552) กล่าวว่า Keynes ได้เขียนทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้สัมบูรณ์ ในปี ค.ศ. 1936 โดยอธิบายพฤติกรรมบริโภคโดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า จากการวิเคราะห์ตามทฤษฎีจิตวิทยาขั้นพื้นฐานบวกกับการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ พบว่าโดยทั่วไปบุคคลจะบริโภคเพิ่มขึ้นต่อเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น แต่การบริโภคที่เพิ่มขึ้นนั้นจะน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น และยังคงพบอีกว่าเมื่อระดับรายได้ของบุคคลสูงขึ้น บุคคลจะบริโภคในสัดส่วนที่มีต่อรายได้ลดลง นั่นคือค่าการบริโภคเฉลี่ย (Average propensity to consume : APC) ลดลง แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าระดับรายได้ต่ำลง บุคคลกลับจะบริโภคในสัดส่วนที่มีต่อรายได้สูงหรือค่าการบริโภคเฉลี่ย (Average propensity to consume : APC) สูง เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะ ณ ระดับรายได้ต่ำนั้น การจัดหาปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัว ย่อมมีความสำคัญและจำเป็นเหนือกว่าการออม แสดงว่าบุคคลจะออมมากขึ้นก็ต่อเมื่อ ตัวเองและครอบครัวมีปัจจัยพื้นฐานได้รับการบำบัดอย่างเพียงพอแล้วเท่านั้น

ต่อมานักเศรษฐศาสตร์กลุ่มเคนส์ได้นำมาวิเคราะห์ขยายความออกไปเพื่ออธิบายฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้นและระยะยาวว่า เส้นฟังก์ชันการบริโภคเลื่อนขึ้นไปทั้งเส้นได้ด้วยเหตุผลหลายประการ เหตุผลหนึ่งอาจเกิดจากการอพยพของประชาชนชนบทมาสู่เมือง โดยสภาพแวดล้อมของเมืองทำให้คนที่อยู่ในเมืองมีสัดส่วนการบริโภคเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้สูงกว่าคนที่อาศัยในชนบท ดังนั้นการอพยพของผู้บริโภคจากชนบทมาสู่ตัวเมืองจึงมีแนวโน้มในการเพิ่มปริมาณการบริโภคเป็นส่วนรวม ทั้งๆ ที่รายได้ของประชาชนไม่ได้เพิ่มขึ้นแม้แต่น้อย การโฆษณา

คงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่กระตุ้นให้มีการบริโภครายได้มากขึ้นทำให้ฟังก์ชันการบริโภครายได้เลื่อนสูงขึ้น (กรรณิการ์, 2552)

นอกจากนี้ กรรณิการ์ (2552) ให้ความเห็นว่ากรณีที่เส้นฟังก์ชันการบริโภครายได้ในระยะสั้นเลื่อนสูงขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ก็เพราะว่าประเทศชาติมีสินทรัพย์มากขึ้น ความหมายของสินทรัพย์ (wealth) ของ James Tobin จำกัดสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง (liquid asset) เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร และพันธบัตรเงินฝาก เป็นต้น ถ้าสินทรัพย์สภาพคล่องเหล่านี้มีมูลค่าสูงขึ้นย่อมทำให้ประชาชนบริโภครายได้มากขึ้น แต่ทั้งนี้ปัจจัยอื่นๆ ต้องไม่เปลี่ยนแปลง ในเมื่อสินทรัพย์และรายได้ต่างสูงขึ้น ทำให้ฟังก์ชันการบริโภครายได้เลื่อนสูงขึ้น และเป็นเหตุผลพอเพียงที่จะอธิบายว่าทำไม APC จึงมีค่าค่อนข้างคงที่เมื่อเวลาผ่านไป

ภายใต้สมมติฐานรายได้สัมบูรณ์นั้น การบริโภครายได้ถูกกำหนดโดยรายได้ที่ผู้บริโภคได้รับในแต่ละช่วงเวลา ดังนั้นความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างการบริโภครายได้และรายได้ตามทฤษฎีนี้จึงเป็นความสัมพันธ์ในระยะสั้น นัยหนึ่งข้อสรุปของสมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ตรงกับคุณสมบัติของเส้นฟังก์ชันการบริโภครายได้ในระยะสั้น นั่นคือค่า APC จะลดลงเมื่อรายได้สูงขึ้น แต่ไม่ตรงกับคุณสมบัติของฟังก์ชันการบริโภครายได้ในระยะยาว เพราะในระยะยาวนั้น APC เกือบจะมีค่าคงที่หรือเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยเท่านั้น นักเศรษฐศาสตร์เคนส์ได้ให้เหตุผลหลายอย่างที่สามารรถนำมาอธิบายปรากฏการณ์เช่นนี้ได้ เช่น

ก) เมื่อประชาชนมีความร่ำรวยมากขึ้น จะมีแนวโน้มใช้จ่ายในการบริโภครายได้ในสัดส่วนที่สูงขึ้นกว่าเดิมในทุกระดับรายได้ นั่นคือ เส้นฟังก์ชันการบริโภครายได้จะเลื่อนสูงขึ้น

ข) ในระยะยาวนั้น จะมีการอพยพจากประชาชนในชนบทเข้ามาอยู่ในเมือง และโดยทั่วไปแล้วแนวโน้มการบริโภครายได้ของคนในเมืองมักสูงกว่าคนในชนบท ดังนั้นการเคลื่อนย้ายของประชากรจึงทำให้เส้นฟังก์ชันการบริโภครายได้เลื่อนสูงขึ้น

ค) ในระยะยาวนั้น สัดส่วนของคนสูงอายุในประชากรมีมากขึ้น และเนื่องจากการบริโภครายได้ต่อบุคคลของกลุ่มคนในวัยนี้ลดลงช้ากว่ารายได้ต่อบุคคล ดังนั้นเส้นฟังก์ชันการบริโภครายได้จึงมีแนวโน้มที่จะเลื่อนสูงขึ้น เมื่อจำนวนคนในกลุ่มผู้สูงอายุนี้ได้กลายเป็นสัดส่วนที่สูงขึ้นของประชากรทั้งประเทศ

ง) ในระยะยาวนั้น ได้มีสินค้าอุปโภคบริโภคเกิดขึ้นมากมาย และมีจำนวนมากขึ้นทุกทีซึ่งประชากรในฐานะผู้บริโภคได้รับแรงกระตุ้นจากการโฆษณาสินค้าที่ผลิตขึ้นใหม่นั้นเป็นสินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ดังนั้น ฟังก์ชันการบริโภครายได้จึงเลื่อนสูงขึ้น

จ) ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ทำให้ฟังก์ชันการบริโภคเลื่อนสูงขึ้นทั้งสิ้น การบริโภคที่เพิ่มขึ้นตามเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และการบริโภคเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างคงที่ แม้ว่ารายได้จะเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเวลาผ่านไปก็ตาม

ฉ) ฉะนั้นเราสามารถนำมาเขียนความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภค และรายได้ในรูปของสมการการบริโภคระยะสั้น ได้ดังนี้

$$C_r = a + bY_r$$

โดยที่ C_r = การบริโภคที่แท้จริง (real consumption expenditure)

Y_r = รายได้สุทธิที่แท้จริง (real disposable income)

จากสมการการบริโภคในสมมติฐานรายได้สัมบูรณ์ สามารถหาสมการการออมได้ ดังนี้

จาก $C = a + bY$; $0 < b < 1$

และ $Y = C + S$

จะได้ $S = -a + (1-b)Y$

$$APS = S = \frac{-a}{Y} + \frac{(1-b)}{Y}Y$$

นั่นคือ การออม (S) ขึ้นกับรายได้ มีค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal propensity to save : MPS) เท่ากับ (1-b) และค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม (Average propensity to save : APS) คือ $\frac{S}{Y}$ ซึ่งเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นค่าความโน้มเอียงในการออมจะเพิ่มขึ้นโดยที่ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออมจะน้อยกว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม

ปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค

กรรณิการ์ (2552) รายงานไว้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคมามากที่สุด คือ รายได้ แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันในแนวคิดของรายได้ว่าเป็นรายได้ประเภทใด แต่ข้อสรุปส่วนใหญ่ คือ การบริโภคจะถูกกำหนดโดยรายได้เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการบริโภค เช่น

1) ความมั่งคั่งหรือสินทรัพย์ (Wealth) ซึ่งอิทธิพลของทรัพย์สินที่มีต่อการบริโภคมีการอธิบายจากทฤษฎีช่วงอายุขัย แม้ว่าทฤษฎีรายได้ถาวรจะไม่ปรากฏตัวแปรทางทรัพย์สินมาอย่างเด่นชัดในฟังก์ชันการบริโภค แต่ Friedman ได้อธิบายว่า รายได้ถาวรเป็นรายได้ที่สามารถนำมาบริโภคได้โดยไม่กระทบต่อฐานะทรัพย์สิน ดังนั้น ทรัพย์สินจึงถือว่าเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค

2) จำนวนสินค้าคงทนถาวรที่บุคคลมีอยู่ เช่น รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ ถ้าบุคคลมีสินค้าประเภทคงทนถาวรอยู่เป็นจำนวนมาก โอกาสที่จะซื้อหาใหม่ก็มีน้อย เพราะสินค้านี้มีอายุการใช้งานยาวนาน แต่ถ้าบุคคลมีสินค้าประเภทคงทนถาวรอยู่จำนวนน้อยจึงมีแนวโน้มที่จะซื้อหาใหม่มากขึ้น

3) การคาดคะเนเกี่ยวกับราคาสินค้าในอนาคต ถ้าผู้บริโภคคาดว่าปริมาณสินค้าจะขาดแคลนหรือคาดว่าราคาสินค้าจะสูงขึ้น ผู้บริโภคจะพากันซื้อสินค้ามากักตุนไว้มากขึ้น แต่ถ้าผู้บริโภคคาดว่าปริมาณสินค้าจะล้นตลาดหรือคาดว่าราคาสินค้าจะลดลงแล้ว ผู้บริโภคจะชะลอการซื้อไว้โดยรอให้ราคาลดลงถึงที่สุดก่อนจึงจะซื้อ

4) อัตราดอกเบี้ย (Interest) นักเศรษฐศาสตร์สำนัก Classic เชื่อว่าเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นจะเป็นแรงจูงใจให้มีการออมมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การบริโภคลดลง

5) การคาดคะเนเกี่ยวกับรายได้ในอนาคต ถ้าผู้บริโภคคาดคะเนว่ารายได้ในอนาคตของเขาจะสูงขึ้น ผู้บริโภคมีแนวโน้มจะใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมากขึ้น เก็บออมน้อยลงโดยหวังว่ารายได้ที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตจะสามารถชดเชยการออมที่ต่ำลงในปัจจุบันได้ แต่ถ้าผู้บริโภคคาดว่าในอนาคตเขาจะมีรายได้ลดลงหรือไม่มียาได้แล้ว ผู้บริโภคจะลดการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคโดยเตรียมเก็บออมเงินเพิ่มขึ้นเพื่อจะไม่ให้เดือดร้อนในอนาคต

6) ระดับราคาและภาวะเงินเฟ้อ ถ้ารายได้ตัวเงิน (Nominal Income) และระดับราคามีอัตราเพิ่มขึ้นเท่ากัน ทำให้รายได้แท้จริงมีระดับคงเดิมแล้ว การบริโภคแท้จริงก็จะไม่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมดังกล่าวมีสมมติว่าผู้บริโภคไม่ถูกหลอกด้วยภาพลวงตาของเงิน หากผู้บริโภคมีภาพลวงตาของเงินแสดงว่าผู้บริโภคจะยึดมูลค่าตัวเงินเป็นหลัก โดยมีได้สนใจอำนาจซื้อหรือค่าที่แท้จริงของเงิน

7) รสนิยมของผู้บริโภค เมื่อผู้บริโภคมีรสนิยมเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะของการชอบหรือไม่ชอบและชอบมากขึ้นหรือน้อยลง ทำให้การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

8) การเลียนแบบในการบริโภค โดยทั่วไปแล้วผู้บริโภคมักเอาอย่างหรือทำตามอย่างผู้อื่นในการบริโภคเสมอ ดังนั้น ถ้าผู้บริโภคมีโอกาสอยู่ใกล้ชิดหรือเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นแล้วย่อมจะเอาอย่างในการบริโภค

2.1.3 สมมติฐานวัฏจักรชีวิต

ไพรัช (2550) กล่าวว่า แนวคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงสาเหตุของการก่อหนี้สินของครัวเรือน ซึ่งในบางภาวะครัวเรือนต้องการการกู้ยืมเงิน เพื่อรักษาระดับการใช้จ่ายของครัวเรือนไม่ให้ผันผวน และเพื่อรักษาระดับการอุปโภคและบริโภค ในขณะที่มีรายได้ไม่เพียงพอกับการใช้จ่าย (Income Shortfall) แต่คาดว่ารายได้จะปรับลดเพียงระยะสั้นเท่านั้นและจะสามารถชำระหนี้ได้

ในอนาคตเมื่อระดับรายได้ปรับสูงขึ้น หลักการนี้เป็นไปตามหลักทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ Rational Expectations Permanent Income Hypothesis ที่ครัวเรือนจะเลือกการบริโภคโดยคำนึงจากรายได้ระยะยาว (Permanent Income) มิใช่ระดับรายได้ในช่วงใดช่วงหนึ่งเท่านั้น

ไพรัช (2550) กล่าวว่า สมมติฐานวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Hypothesis) ได้อธิบายว่า ในช่วงวัยหนุ่มสาว หรือวัยทำงาน ครัวเรือนจะมีรายได้รวมถึงสินทรัพย์สะสมอยู่ในระดับต่ำ โดยครัวเรือนคาดว่าในอนาคตรายได้จะปรับตัวสูงขึ้น ดังนั้นครัวเรือนจะมีความประสงค์ในการก่อหนี้สินเพื่อรักษาระดับการอุปโภคและบริโภค โดยการก่อหนี้ภายหลังเมื่อครัวเรือนมีอายุมากขึ้น และมีรายได้มากกว่ารายจ่าย ทำให้ครัวเรือนสามารถชำระหนี้สินรวมทั้งสะสมรายได้ส่วนเกินในรูปของเงินออมได้ ทฤษฎีดังกล่าวจึงอธิบายได้ว่าระดับหนี้สินจะเปลี่ยนแปลงตามระดับอายุของสมาชิกครัวเรือน โดยระดับหนี้จะเพิ่มสูงขึ้นจนถึงช่วงอายุหนึ่งเนื่องจากรายได้ยังต่ำกว่าการบริโภค และหนี้เริ่มลดระดับลงมาเมื่อรายได้สูงขึ้นตามอายุจนครัวเรือนสามารถมีเงินออมได้ ท้ายสุดหลังเกษียณอายุ รายได้จะลดลงอีกครั้งทำให้ระดับเงินออมของครัวเรือนลดลงในที่สุด

อย่างไรก็ตาม การก่อหนี้ของครัวเรือนจะไม่จำเป็นต้องเป็นปัญหาเสมอไป เนื่องจากเป็นการชี้ให้เห็นถึงความจำเป็น และภาวะในบางช่วงที่ครัวเรือนจำเป็นต้องรักษาระดับการใช้จ่ายของครัวเรือน เช่น ในช่วงเปิดเทอม ครัวเรือนจะมีค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาสูงกว่าปกติ จากค่าบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือ ค่าเสื้อผ้า ครัวเรือนอาจมีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าว ขณะเดียวกันครัวเรือนควรคำนึงถึงระดับหนี้สินต่อรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น เพราะจะทำให้ครัวเรือนมีความอ่อนไหว และเปราะบางมากขึ้นต่อบริษัทเสี่ยงต่างๆ เช่น สภาพการจ้างงานในอนาคต การไม่มีงานทำ เป็นต้น

2.2 การทบทวนวรรณกรรม

สิทธิเนตร ช้างเผือก (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาระหนี้ต่างประเทศในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่กำหนดการก่อหนี้ต่างประเทศของไทย และผลกระทบของหนี้ต่างประเทศต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยศึกษาจากข้อมูลทศนิยมรายปี พ.ศ. 2523-2548 และสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติ เพื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของหนี้ต่างประเทศกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างหนี้ต่างประเทศกับปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวกำหนดโดยใช้วิธี Cointegration และ Error Correction Model ผลการศึกษาพบว่าเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในระยะยาวของสมการปัจจัยที่กำหนดการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในระยะยาวกับการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ทุนสำรองระหว่างประเทศ การส่งออก การนำเข้า รายจ่ายภาครัฐบาล อัตราแลกเปลี่ยน และอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลก และความสัมพันธ์ในระยะยาวของสมการหนี้ต่างประเทศกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ระยะยาวกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้แก่ ปัจจัยทุน กำลังแรงงาน การส่งออก รายจ่ายภาครัฐ และการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ

ยงยุทธ สอนไม้ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำนายทหารประทวน กองพลทหารราบที่ 3 กับการลดภาระหนี้สินครัวเรือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการมีหนี้สินครัวเรือนของนายทหารประทวน กองพลทหารราบที่ 3 การศึกษาใช้การวิจัยในแนวทางเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึก และแนวทางเชิงปริมาณ ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ และวิจัยเชิงทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจเป็นแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปกติ ส่วนการวิจัยเชิงทดลองใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนายทหารประทวนกองพลทหารราบที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรบริโภคนิยม กลุ่มเพื่อน การขาดภาวะผู้นำ และรายได้ มีผลต่อภาระหนี้สินครัวเรือนของนายทหารประทวนกองพลทหารราบที่ 3 นายทหารประทวนที่เข้าร่วมการฝึกอบรมพัฒนาภาวะผู้นำ มีสภาวะผู้นำ ซึ่งประเมินจากความรู้และเจตคติสูงกว่านายทหารประทวนที่ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และนายประทวนที่ผ่านการฝึกอบรมพัฒนาภาวะผู้นำเมื่อประเมินผลการฝึกอบรมในระยะเวลา 3 และ 6 เดือน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และลดภาระหนี้สินลง แตกต่างจากก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในด้านการแก้ไขปัญหานี้สิน ควรมุ่งเน้นแก้ไขที่ตัวบุคคลเป็นหลัก เพราะหนี้สินจะเกิดขึ้นได้นั้น ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของมนุษย์นั่นเอง หากคิดและวิเคราะห์ปัญหานี้สินได้อย่างเป็นระบบแล้ว ก็จะสามารถแก้ไขหนี้สินได้ด้วยตนเอง

เมรีนา ปลัมปัญญา (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการสินเชื่อและภาระหนี้สินของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการสินเชื่อและภาระหนี้สินของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีเชิงปริมาณและคำนวณค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส/พีซี พลัส เมื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยกับทฤษฎีวัฏจักรชีวิต ที่กล่าวว่าในช่วงต้นของชีวิตบุคคลจะทำได้เป็นผู้ยืม ในช่วงกลางของชีวิตบุคคลจะออมทรัพย์เพื่อชดเชยใช้หนี้เดิมและเก็บเงินไว้สำหรับใช้จ่ายเมื่อเข้าสู่ช่วงปลายของชีวิต และในช่วงปลายของชีวิตบุคคลจะใช้เงินออมที่ได้เก็บไว้ในช่วงกลางของชีวิตนั้น ผลการศึกษาพบว่าทฤษฎีนี้ไม่สอดคล้องกับสถานะที่เป็นจริงหรือใช้ไม่ได้กับกลุ่มครูของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เพราะพบว่าครูมีการออมน้อยมาก ตัวเลขการเป็นหนี้จะค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามอายุ ระดับตำแหน่ง และระดับรายได้ โดยพบว่าครูระหว่างอายุ 50-54 ปี มีตำแหน่งอยู่ในระดับ 7 ที่มีรายได้ต่อครอบครัวมากกว่า 500,000 บาท ต่อปี (รวมทั้งรายได้อันเกิดจากผลการกู้ยืมเงินมาลงทุน) จะเป็นหนี้มากที่สุด

เกษดา สุทธิรัตน์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์สถานะหนี้สินและการกระจายหนี้สินของครัวเรือนเกษตรในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสถานะหนี้สินของครัวเรือนเกษตร ดัชนีการกระจายหนี้สินและดัชนีการกระจายรายได้ ภายใต้สภาวะก่อนและหลังมีนโยบายฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับรากหญ้า ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ และใช้ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini Coefficient) เป็นดัชนีชี้วัดการกระจายหนี้สินและแสดงระดับการกระจายหนี้สินด้วยภาพเส้นโค้งลอเรนซ์ (Lorenz Curve) ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินนโยบายฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับรากหญ้าของรัฐบาลส่งผลให้ครัวเรือนเกษตรมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น 2,000-3,000 บาท ต่อเดือนต่อครัวเรือน ในขณะที่หนี้สินก็เพิ่มขึ้น 20,000-30,000 บาทต่อครัวเรือน เนื่องมาจากที่ครัวเรือนเกษตรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้นนั่นเอง จากข้อมูลรวมแสดงให้เห็นว่าครัวเรือนเกษตรมีการเปลี่ยนแปลงในการกระจายหนี้สิน ซึ่งไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น ภายหลังจากดำเนินนโยบายฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับรากหญ้าของรัฐบาล แสดงให้เห็นว่านโยบายของรัฐดังกล่าวนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำในรายได้และหนี้สินมากขึ้น แทนที่จะเป็นการลดความเหลื่อมล้ำดังกล่าว

คมสัน เจริญวงศ์ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ภาระหนี้สินของครัวเรือนในเขตอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาระหนี้สินของครัวเรือนและปัจจัยที่มีผลต่อการมีหนี้สินของครัวเรือน รวมทั้งอุปสรรคในการชำระหนี้สิน ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มาจากแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เครื่องมือทางสถิติทั้งค่าความถี่ ร้อย

ละ วิธีการแบบจำลองโลจิสต์ (Logit model) รวมทั้งการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจ สังคมที่มีต่อโอกาสการมีหนี้ของครัวเรือนในกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่มีภาระหนี้สินทั้งหมด 346 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มีจำนวนหนี้สินระหว่าง 50,001-100,000 บาท มีระยะเวลาในการกู้ยืม 1 ปี แหล่งเงินกู้ของครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) โดยมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม เพื่อทำบุญหรืองานกุศลต่างๆ ส่วนครัวเรือนที่ไม่มีหนี้สิน เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนต่ำ จากการทดสอบโดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) พบว่า อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายจ่าย และจำนวนเงินออม มีผลต่อโอกาสการมีหนี้สินของครัวเรือนหรือไม่มีหนี้สินของครัวเรือน และเมื่อทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ Chi-Square พบว่า อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนบุตร จำนวนที่ดินทำกิน รายได้เฉลี่ยต่อปี จำนวนเงินออม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อเสนอแนะทางในการแก้ไขปัญหาภาระหนี้สินของครัวเรือนก็คือการปฏิบัติตามแนวพระราชดำรัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ปิยรัตน์ พรหมงาม (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อหนี้สินของครอบครัวพนักงานนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหนี้สินของครอบครัวพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อหนี้สินของครอบครัวพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์หามาจากแบบสอบถาม โดยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่าครอบครัวพนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีหนี้สินร้อยละ 81.9 ไม่มีหนี้สินร้อยละ 18.1 ค่าเฉลี่ยของจำนวนหนี้สินของครอบครัวเท่ากับ 207,795.99 บาท ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อหนี้สิน พบว่าครอบครัวพนักงานมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 22,865.87 บาท รายจ่ายของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 15,673.64 บาท มีการใช้บัตรเครดิตน้อยกว่าไม่ใช้บัตรเครดิต สาเหตุส่วนใหญ่ที่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพราะสามารถซื้อสินค้าได้ก่อนแล้วชำระภายหลัง และพบว่าส่วนใหญ่สามารถจ่ายคืนตามจำนวนที่เรียกเก็บ มีการวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละเดือนอยู่ในระดับน้อย การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ครอบครัวมีอัตราการพึงพิงมากกว่าครอบครัวที่ไม่มีอัตราการพึงพิง สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อหนี้สินที่สามารถพยากรณ์หนี้สินของครอบครัวพนักงานได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต รายได้ของครอบครัวและรายจ่ายของครอบครัว

ปาริชาติ พงษ์แขก (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนในทัศนะของประชาชนในชุมชน เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนและเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีอาชีพและรายได้แตกต่างกันเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic Mean) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าไค (Chi-square Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มีอายุ 36-45 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับจ้างและครอบครัวมีรายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน โดยมีทัศนะว่าสาเหตุของการมีหนี้ของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มากที่สุด คือนำไปใช้จ่ายบริโภคในครัวเรือน วิธีแก้ไขปัญหาหนี้สินของประชาชนโดยรัฐบาลที่ดำเนินการมากที่สุด คือนำหนี้นอกระบบเข้ามาอยู่ในระบบธนาคาร นโยบายการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของรัฐบาลมีความสำคัญ และกระบวนการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของรัฐบาลที่เหมาะสมมากที่สุด คือการโอนหนี้นอกระบบเข้าในระบบธนาคารของรัฐ ส่วนความพึงพอใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคของประชาชนของรัฐบาลมากที่สุด คือ การเจรจาโอนหนี้นอกระบบเข้าในระบบธนาคารของรัฐ ส่วนความเห็นว่าเป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของรัฐบาล ดังนี้ คือ นโยบายของรัฐบาลขาดความชัดเจนในด้านระยะเวลาดำเนินการนโยบายเพื่อแก้ปัญหา ขาดการประเมินผลการแก้ปัญหาในระยะยาว งบประมาณสำหรับใช้แก้ปัญหาไม่เพียงพอ และประชาชนขาดความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลจะแก้ปัญหาได้ ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของรัฐบาล คือ ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ควรมีการศึกษา ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ควรอนุมัติงบประมาณให้รวดเร็วกว่านี้ ประชาชนควรชำระหนี้ให้ตรงตามเวลา ควรให้ความสนใจมากขึ้น ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบมากขึ้น เพราะถ้ารัฐบาลทำให้เห็นภาพชัดเจนของนโยบายประชาชนจะเกิดความเชื่อมั่น รัฐบาลควรดึงจุดความสนใจให้เป็นหนี้ในระบบมากกว่าหนี้นอกระบบเพื่อการดูแลควบคุม และพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ควรให้บริการแบบเป็นกันเองมากขึ้น

ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุในการเป็นหนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ คือ เพื่อใช้จ่ายบริโภคในครัวเรือน ชำระค่าเล่าเรียนบุตร ชำระหนี้เดิม และซื้อสินค้าราคาผ่อน

ทางด้านทัศนะเกี่ยวกับนโยบายการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของรัฐบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ คือ การแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของรัฐบาลมีความสำคัญ เชื่อถือได้ มีความเหมาะสม มีความต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทางด้านทัศนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของกระบวนการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของรัฐบาลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ ดังนี้ คือ การโอนหนี้ในระบบเข้าในระบบธนาคารของรัฐ และการฟื้นฟูให้ลูกหนี้มีรายได้เพิ่มขึ้น ทางด้านความพึงพอใจในวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของรัฐบาลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ ดังนี้ คือ เจริญปรับโครงสร้างหนี้กรณีหนี้ในระบบ

ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนของรัฐบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ คือทำให้มีเงินใช้จ่ายฟุ่มเฟือยขึ้น สาเหตุในการเป็นหนี้ คือ เพื่อใช้จ่ายบริโภคในครัวเรือน ชำระค่าเล่าเรียนบุตร ลงทุนประกอบอาชีพ ชำระหนี้เดิม และซื้อสินค้าราคาผ่อน

พิชัย ลิขิตานนท์ดำรงค์ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาภาวะหนี้สินของสมาชิกโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครูจังหวัดสกลนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะหนี้สินของสมาชิกโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครูจังหวัดสกลนคร ตลอดจนหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะทางด้านสังคม และคุณลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์หามาจากแบบสอบถาม โดยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Sciences for Windows) หรือ SPSS การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้สถิติไค - สแควร์ (Chi - Square Test) และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบ แครมเมอร์ - วี (Cramer Coefficient V) ผลการศึกษาพบว่าข้าราชการครูเป็นผู้ที่มีภาวะหนี้สินทุกคน และมีภาวะหนี้สินเป็นจำนวนโดนเฉลี่ยสูงมาก โดยพบว่าการใช้ไปของหนี้สินและจำนวนใช้ไปของหนี้สินมากที่สุด คือ การซื้อหรือสร้างที่อยู่อาศัย รองลงมาคือการนำเงินไปใช้หนี้บุคคลทั่วไป การนำเงินไปลงทุนเพื่อทำอาชีพเสริม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางสังคม และคุณลักษณะทางเศรษฐกิจกับแหล่งหนี้และจำนวนหนี้ พบว่า อายุ อายุราชการ สถานภาพการสมรส อาชีพคู่สมรส จำนวนคนในครัวเรือน ระดับเงินเดือน รายจ่ายในครอบครัว/เดือน รายได้คู่สมรส/เดือน และรายได้เสริม/เดือน มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สินรวม จากทุกแหล่งหนี้ เป็นเพราะข้าราชการครูส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้ประจำจากเงินเดือน รายได้เสริมจากการทำงานประจำมีค่อนข้างน้อย ปัจจุบันภาวะค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้คู่รายได้และรายจ่ายของข้าราชการครูไม่สมดุลกัน จึงเกิดการกู้ยืมขึ้น ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทางสังคม และ

คุณลักษณะทางเศรษฐกิจกับการใช้ไปของหนี้สินและจำนวนใช้ไปของหนี้สิน ได้แก่ การนำไปใช้หนี้บุคคลทั่วไป การซื้อหรือสร้างที่อยู่อาศัย การนำเงินไปลงทุนเพื่อทำอาชีพเสริม การนำเงินไปใช้จ่ายค่าเครื่องอำนวยความสะดวกตามสมัยนิยม การนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน การนำเงินไปใช้จ่ายเรื่องอบายมุข การนำเงินไปใช้จ่ายในงานประเพณี และการนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อการศึกษาพัฒนาตนเองและบุตร ผลการศึกษาปรากฏว่า คุณลักษณะทางสังคมและคุณลักษณะทางเศรษฐกิจ ของข้าราชการครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สินที่เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สาวดี รัชศิริ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาสาเหตุการค้างชำระหนี้ และแนวทางแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดพังงา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการก่อหนี้ของสมาชิก สาเหตุที่ก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้ และแนวทางในการแก้ปัญหา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test, F-test และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่าลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 60.49 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 34.57 สถานภาพสมรสร้อยละ 84.36 มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา (ป.4-ป.7) ร้อยละ 53.09 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน ร้อยละ 43.20 สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 46.51 โดยมีรายได้ต่ำสุด 5,000 บาทต่อเดือน และรายได้สูงสุดคือ 30,000 บาทต่อเดือน

พฤติกรรมการก่อหนี้สหกรณ์การเกษตรในจังหวัดพังงา พบว่าส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์มีภาระหนี้ ต่ำกว่า 100,000 บาท ร้อยละ 51.03 มีภาระหนี้ค้างชำระ 100,000-200,000 บาท ร้อยละ 41.15 มีระยะเวลาค้างชำระ 1-5 ปี ร้อยละ 40.32 วัตถุประสงค์ในการกู้ส่วนใหญ่เพื่อลงทุนในธุรกิจการค้า/การประกอบอาชีพ ร้อยละ 65.43 โดยมีเงื่อนไขในการผ่อนชำระรายเดือนไม่เกิน 5,000 บาท ร้อยละ 78.60 ซึ่งส่วนใหญ่ใช้บุคคลเป็นหลักทรัพย์ประกัน ร้อยละ 44.03 และได้รับการทวงหนี้โดยการออกติดตามถึงตัว ร้อยละ 56.38 เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการก่อหนี้ด้านจำนวนหนี้ค้างชำระ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลแล้ว พบว่ามีพฤติกรรมด้านจำนวนหนี้ไม่แตกต่างกันในทุกปัจจัย

สาเหตุที่ก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดพังงา พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้ โดยรวมอยู่ในระดับความสำคัญน้อย เมื่อพิจารณาแยกเป็น 2 ด้าน พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อสาเหตุการค้างชำระหนี้ ด้านปัญหาภายใน (ส่วนตัว และครอบครัว) มากกว่าสาเหตุด้านปัจจัยภายนอกเมื่อ

เปรียบเทียบสาเหตุที่ก่อให้เกิดการค้างชำระหนี้ ด้านปัญหาภายใน และปัญหาภายนอกจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า อายุ การศึกษา และอาชีพของลูกหนี้มีสาเหตุการค้างชำระหนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ปัญหาภายในมีสาเหตุอันดับแรกเนื่องมาจากมีค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพิ่มมากขึ้นกว่าปกติ ส่วนปัญหาภายนอกเนื่องจากปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

แนวทางในการแก้ปัญหาพบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหามาตรการแก้ปัญหาที่ลูกหนี้มากกว่ามาตรการแก้ปัญหาที่สหกรณ์ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดกลับพบว่า ลูกหนี้ต้องการให้สหกรณ์แก้ปัญหาเรื่องการพิจารณาหลักทรัพย์ค้ำประกันก่อนการให้สินเชื่อเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นเรื่องการใช้คนค้ำประกันที่เชื่อถือได้ และการให้วงเงินกู้ยืมตามศักยภาพของผู้กู้ นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาหนี้ค้างชำระไม่มีความสัมพันธ์กัน สาเหตุการค้างชำระหนี้ด้านปัจจัยภายใน แต่สัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างต่ำ ด้านปัญหาที่เกิดจากสหกรณ์การเกษตรเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นปัญหาเศรษฐกิจสังคมและการเมือง และประสบปัญหาทางธุรกิจ ตามลำดับ

จุฑารัตน์ โทษาธรรม (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพหนี้สินกับความเครียดในที่ทำงานของข้าราชการครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเครียดในที่ทำงานของข้าราชการครู ศึกษาสภาพหนี้สินของข้าราชการครู ศึกษาเปรียบเทียบความเครียดในที่ทำงานของข้าราชการครูจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาเปรียบเทียบความเครียดในที่ทำงานจำแนกตามสภาพหนี้สินของข้าราชการครู โรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 อำเภอเมือง และอำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มาจากแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ F-test โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเครียดในที่ทำงานอยู่ในระดับเล็กน้อยกลุ่มตัวอย่างที่มีภาระครอบครัวแตกต่างกัน มีความเครียดในที่ทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการรับรู้ระดับอัตราดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายแตกต่างกันข้าราชการครู มีความเครียดในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในส่วนของ เพศ อายุ อายุราชการ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ยอดหนี้สิน จำนวนแหล่งเงินกู้ แหล่งเงินกู้ ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายต่อเดือน เครดิตที่สามารถกู้เพิ่ม ระยะเวลาในการผ่อนชำระ ความสามารถในการเลื่อนชำระหนี้สิน และทรัพย์สินที่สามารถให้ยึดและจำนอง มีความเครียดในที่ทำงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสมุทรปราการ

จังหวัดสมุทรปราการตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยอยู่ตอนปลายสุดของแม่น้ำเจ้าพระยาและเหนืออ่าวไทย มีเนื้อที่ประมาณ 1,004.092 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 627,557.50 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ มี 50 ตำบล 399 หมู่บ้าน โดยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล จำนวน 17 แห่ง (1 เทศบาลนคร 3 เทศบาลเมืองและ 13 เทศบาลตำบล) และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 31 แห่ง ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 อำเภอ จำนวนอำเภอ จำนวนหมู่บ้าน จำนวนเทศบาล และจำนวน อบต. ของจังหวัดสมุทรปราการ

อำเภอ	จำนวนตำบล (แห่ง)	จำนวนหมู่บ้าน (แห่ง)	จำนวนเทศบาล (แห่ง)	จำนวน อบต. (แห่ง)
เมืองสมุทรปราการ	13	95	7	5
พระประแดง	15	67	3	6
บางพลี	6	83	1	6
พระสมุทรเจดีย์	5	42	2	4
บางบ่อ	8	74	3	7
บางเสาธง	3	38	1	3
รวม	50	399	17	31

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรปราการ

ประชากรและโครงสร้างประชากร

จังหวัดสมุทรปราการมีประชากรเป็นอันดับ 2 ของภาค รองจากกรุงเทพฯ ทั้งนี้ ด้วยเหตุที่เป็นจังหวัดรองรับการขยายตัวจากกรุงเทพฯ ทั้งในด้านการผลิต คือ อุตสาหกรรม และการกระจายตัวของประชากร ทำให้สมุทรปราการมีประชากรย้ายถิ่นจากที่อื่นมาในจังหวัดเป็นอย่างมาก ซึ่งมีทั้งประชากรที่เคลื่อนย้ายเข้ามาโดยแจ้งย้ายที่อยู่อย่างถูกต้อง และไม่ย้ายทะเบียนราษฎร์

เข้ามาก็มี ทำให้มีประชากรที่มีอยู่จริงสูงกว่าจำนวนประชากรในทะเบียนราษฎร โดยในรอบปี พ.ศ. 2554 มีประชากรตามทะเบียนราษฎรทั้งสิ้น 1,192,033 คน แยกเป็นผู้ชาย 574,770 คน ผู้หญิง 617,263 คน ทั้งนี้ยังไม่รวมประชากรแฝง ซึ่งมีอยู่ประมาณ 800,000 คนเศษ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 จำนวนประชากร ขนาดพื้นที่ และความหนาแน่นของประชากร ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2554 ของจังหวัดสมุทรปราการ

อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม	ขนาดพื้นที่ (ตร.กม.)	ความหนาแน่นของ ประชากร (คน/ตร. กม.)
เมือง สมุทรปราการ	240,923	261,896	502,819	190.81	2,635.18
พระประแดง	99,278	105,014	204,292	73.37	2,784.41
บางพลี	96,082	105,382	201,464	210.29	858.89
พระสมุทร เจดีย์	56,680	59,104	115,784	120.38	961.82
บางบ่อ	47,854	50,014	97,868	238.00	411.21
บางเสาธง	33,953	33,853	69,806	114.79	608.12
รวม	574,770	617,263	1,192,033	947.64	1,257.90

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรปราการ

การคมนาคม

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางโดยรถยนต์หรือรถประจำทางโดยใช้ถนนสุขุมวิทจาก กรุงเทพฯ เพื่อไปอำเภอเมือง อำเภอบางพลี อำเภอบางบ่อ อำเภอพระประแดง และกิ่งอำเภอบางเสาธง และใช้ถนนสุขสวัสดิ์จากเขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ เพื่อไปอำเภอพระประแดง และอำเภอพระสมุทรเจดีย์

ทางเรือ มีการคมนาคมทางน้ำจากกรุงเทพฯถึงอำเภอพระประแดง 2 ทาง คือจากท่าเรือคลองเตยและท่าเรือสาธุประดิษฐ์ ส่วนภายในจังหวัดสมุทรปราการสามารถเดินทางข้ามแม่น้ำ

เจ้าพระยาโดยใช้เรือได้สองทางคือ 1.อำเภอเมือง-อำเภอพระสมุทรเจดีย์ (เฉพาะบุคคล) และ 2. ภายในอำเภอพระประแดง (บุคคลและยานพาหนะ)

ทางอากาศ จังหวัดสมุทรปราการได้สร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นท่าอากาศยานนานาชาติที่ตำบลหนองจุก อำเภอบางพลี

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัด

1. บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณทั้งสองฝั่งเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำงาน ทำสวน และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ แต่ปัจจุบันได้เปลี่ยนไปตามสภาพสถานะเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรม และชุมชนเมืองที่เกิดขึ้นใหม่

2. บริเวณตอนใต้ชายฝั่งติดทะเล เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของน้ำทะเลท่วมถึง ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม เป็นดินเหนียวลุ่มลึกเหมาะแก่การทำป่าจากป่าชายเลน และการเพาะเลี้ยงสัตว์ชายฝั่ง

3. บริเวณที่ราบตอนเหนือและตะวันออก บริเวณนี้เป็นที่ราบกว้างใหญ่ สำหรับระบายน้ำและเก็บกักน้ำ อำนวยประโยชน์ในด้านการชลประทาน การทำนา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ตารางที่ 2.3 จำนวนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต่อครัวเรือน จำแนกตามภาค และจังหวัด พ.ศ. 2547 – 2554

หน่วย : บาท

ภาค และจังหวัด	2547	2549	2550	2552	2554
ทั่วราชอาณาจักร	104,571	116,585	116,681	134,699	134,900
ตอนพิเศษ	155,622	155,212	151,168	199,608	202,157
กรุงเทพมหานคร	160,776	158,059	155,396	207,665	218,741
สมุทรปราการ	78,750	95,975	85,904	117,361	115,169
นนทบุรี	203,040	179,007	196,895	240,769	258,853
ปทุมธานี	145,015	193,153	152,187	220,761	145,293
ภาคกลาง	115,184	113,475	112,342	131,902	109,168
ภาคเหนือ	94,893	114,201	110,702	119,726	122,454
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	83,278	101,882	105,006	118,308	137,663
ภาคใต้	92,126	114,179	118,525	127,220	110,723

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ตารางที่ 2.4 จำนวนหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม และสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2552

หน่วย : บาท

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	ครัวเรือน ทั้งสิ้น	ผู้ถือครอง ทำ การเกษตร	ผู้ดำเนิน ธุรกิจของ ตนเองที่ ไม่ใช่ การเกษตร	ลูกจ้าง			ผู้ไม่ได้ ปฏิบัติงาน เชิง เศรษฐกิจ
				ลูกจ้างทั้งสิ้น	ผู้ปฏิบัติงาน วิชาชีพ วิชาการ นักบริหาร และ เสมียน พนักงาน	ผู้ปฏิบัติงานใน กระบวนการ ผลิตคนงาน เกษตรและ คนงานทั่วไป	
อัตราร้อยละของครัวเรือน	100.0	1.9	18.4	74.4	49.6	24.8	5.3
ขนาดของครัวเรือนเฉลี่ย	2.9	4.2	3.2	3.3	2.9	3.7	2.3
หนี้สินทั้งสิ้น	117,361	125,277	145,554	117,103	149,079	53,150	17,324
ใช้ซื้อ/เช่าซื้อบ้านและ/หรือที่ดิน	74,700	-	73,165	81,846	107,441	30,655	4,797
ใช้ในการศึกษา	1,201	-	398	1,516	1,870	808	-
ใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่น ๆ ใน ครัวเรือน	33,028	81,806	37,236	32,140	37,793	20,835	12,527
ใช้ในการทำธุรกิจ	6,909	-	34,024	878	1,317	-	-
ใช้ในการทำเกษตร	1,312	43,473	732	438	657	-	-

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	ครัวเรือน ทั้งสิ้น	ผู้ถือครอง ทำ การเกษตร	ผู้ดำเนิน ธุรกิจของ ตนเองที่ ไม่ใช่ การเกษตร	ลูกจ้าง			ผู้ไม่ได้ ปฏิบัติงาน เชิง เศรษฐกิจ
				ลูกจ้างทั้งสิ้น	ผู้ปฏิบัติงาน วิชาชีพ วิชาการ นักบริหาร และ เสมียน พนักงาน	ผู้ปฏิบัติงานใน กระบวนการ ผลิตผลงาน เกษตรและ คนงานทั่วไป	
อื่น ๆ	211	-	-	284	-	853	-
หนี้ในระบบ	114,022	112,596	134,959	115,565	147,624	51,448	17,324
- ใช้ซื้อ/เช่าบ้านและ/หรือที่ดิน	74,559	-	72,398	81,846	107,441	30,655	4,797
- ใช้ในการศึกษา	1,148	-	398	1,445	1,764	808	-
- ใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่น ๆ ใน							
ครัวเรือน	31,543	73,964	35,924	30,674	36,445	19,132	12,527
- ใช้ในการทำธุรกิจ	5,343	-	25,508	878	1,317	-	-
- ใช้ในการทำเกษตร	1,217	38,632	732	438	657	-	-
- อื่น ๆ	211	-	-	284	-	853	-
หนี้นอกระบบ	3,339	12,681	10,595	1,537	1,454	1,703	-
- ใช้ซื้อ/เช่าบ้านและ/หรือที่ดิน	141	-	767	-	-	-	-

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	ครัวเรือน ทั้งสิ้น	ผู้ถือครอง ทำ การเกษตร	ผู้ดำเนิน ธุรกิจของ ตนเองที่ ไม่ใช่ การเกษตร	ลูกจ้าง			ผู้ไม่ได้ ปฏิบัติงาน เชิง เศรษฐกิจ
				ลูกจ้างทั้งสิ้น	ผู้ปฏิบัติงาน วิชาชีพ วิชาการ นักบริหาร และ เสมียน พนักงาน	ผู้ปฏิบัติงานใน กระบวนการ ผลิตคนงาน เกษตรและ คนงานทั่วไป	
- ใช้ในการศึกษา	53	-	-	71	107-	-	-
- ใช้จ่ายอุปโภคบริโภคอื่น ๆ ใน ครัวเรือน	1,485	7,841	1,312	1,466	1,348	1,703	-
- ใช้ในการทำธุรกิจ	1,566	-	8,516	-	-	-	-
- ใช้ในการทำเกษตร	94	4,840	-	-	-	-	-
- อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: ผลรวมอาจไม่เท่ากับยอดรวม เนื่องจากการปัดเศษทศนิยม

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 วิธีการวิจัย

ในการศึกษาถึงการก่อกำเนิดของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ในครั้งนี้มีระเบียบและวิธีวิจัยดังนี้

3.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่ทำงานอยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ โดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาจโรยามาเน่ จากขนาดของประชากรมากกว่าหนึ่งแสนคน และกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ไม่เกิน 5 เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นจะทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และความคลาดเคลื่อนต่างๆ

ขนาด ประชากร	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อน (e)					
	± 1%	± 2%	± 3%	± 4%	± 5%	± 10%
500	*	*	*	*	222	83
1,000	*	*	*	385	286	91
1,500	*	*	638	441	316	94
2,000	*	*	714	476	333	95
2,500	*	1,250	769	500	345	96
3,000	*	1,364	811	517	353	97
3,500	*	1,458	843	530	359	97
4,000	*	1,538	870	541	364	98
4,500	*	1,607	891	549	367	98
5,000	*	1,667	909	556	370	98
6,000	*	1,765	938	566	375	98
7,000	*	1,842	959	574	378	99
8,000	*	1,905	976	580	381	99
9,000	*	1,957	989	584	383	99
10,000	5,000	2,000	1,000	588	385	99
15,000	6,000	2,143	1,034	600	390	99
20,000	6,667	2,222	1,053	606	392	100
25,000	7,143	2,273	1,064	610	394	100
50,000	8,333	2,381	1,087	617	397	100
100,000	9,091	2,439	1,099	621	398	100
∞	10,000	2,500	1,111	625	400	100

หมายเหตุ. * หมายถึงขนาดตัวอย่างไม่เหมาะสมที่จะสมมติให้เป็นการกระจายแบบปกติ

จึงไม่สามารถใช้สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้

ที่มา: จักรกฤษณ์ สำราญใจ (2544)

การเลือกกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเท่ากัน โดยจะแบ่งการสุ่มตัวอย่างเท่ากันในทุกๆ อำเภอของจังหวัดสมุทรปราการ จาก 6 อำเภอ วิธีการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจะใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) กำหนดจำนวนตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง

3.1.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการออกแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาวะหนี้สินที่ได้จากเอกสารข้อมูลทางสถิติที่หน่วยงานต่างๆ ได้จัดเก็บรวบรวมไว้ เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ เอกสารและเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับจังหวัดสมุทรปราการ

3.2 แบบจำลอง Logit Model

พระคมสัน เจริญวงศ์ (2554) ได้กล่าวถึง George Judge, et al (1988) เป็นปรมาจารย์ที่ได้คิดค้น Logit Model ขึ้นและต่อมา William Greene (2003) ได้อธิบายที่มาของแบบจำลองโลจิต โดยเริ่มจากลักษณะของข้อมูล แล้วโยงไปจนถึงฟังก์ชัน โลจิต ซึ่งผลลัพธ์สุดท้ายออกมาเป็นฟังก์ชันเส้นตรงของ log odds โดยใช้แนวคิดเรื่อง repeated observations ซึ่งสอดคล้องกับการอธิบายของ George Judge, et al (1988) ต่อมาได้มีนักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล ชื่อ Daniel McFadden (1975) (รางวัลโนเบล ปี พ.ศ. 2543) ได้เขียนถึง “ปัญหาทางเลือก” ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ทางเศรษฐศาสตร์คู่กับปัญหาความขาดแคลน และแสดงความสัมพันธ์ของแบบจำลองโลจิตกับ Utility ไว้อย่างมีหลักการในหนังสือชื่อว่า “Urban Travel Demand : A Behavioral Analysis” ร่วมกับ Thomas Domas Domencich ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ซึ่งนักวิชาการทั่วโลกได้ยึดถือเป็นแบบแผนของการวิเคราะห์ทางเลือก (Choices) ด้วยแบบจำลองโลจิตตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

Logit Model หรือการวิเคราะห์ถดถอยโลจิต (logit Regression Analysis) คือ เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว เป็นเทคนิคทางสถิติที่สามารถควบคุมตัวแปรได้หลายตัวพร้อมๆ กัน เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อตัวแปรเป้าหมายที่กำหนด หากสามารถควบคุมปัจจัยที่มีผลต่อตัวแปรตามได้มากเท่าใด การสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตามจะถูกต้องมากขึ้นเท่านั้น

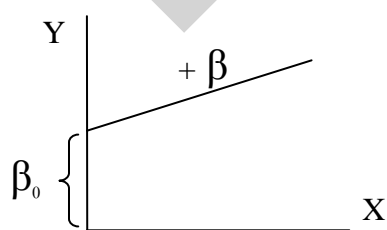
เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัว นอกจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิต ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ (Multiple Linear Regression Analysis : MLR) ใช้วิธีประมาณ

ค่าพารามิเตอร์ คือ OLS (Ordinary Least Squares Method) แต่การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ แตกต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสต์ คือ การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสต์ ตัวแปรตามมีค่าเป็น 1 กับ 0 ส่วนตัวแปรต้นอาจมีค่าเป็น 1 กับ 0 หรือตัวแปรเชิงปริมาณก็ได้ ส่วนการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ ทั้งตัวแปรตาม และตัวแปรต้นเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ คือ เป็นข้อมูลช่วง หรืออัตราส่วน

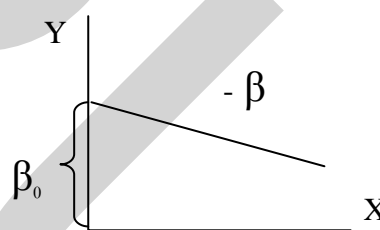
การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสต์ จะมีการนำเสนอในรูปแบบของสมการ ดังนี้

$$\text{Log} \left(\frac{P(y=1)}{1-P(y=1)} \right) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots$$

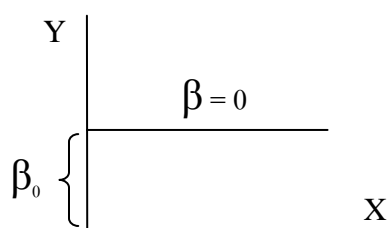
การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบพหุ ตัวแปรตามอยู่ด้านซ้ายมือ และตัวแปรต้นอยู่ด้านขวามือ ตัวแปรต้นจะมีค่าสัมประสิทธิ์ (β) แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น กับตัวแปรตามว่าเป็นไปในทิศทางใด + หรือ - และค่าสัมประสิทธิ์ (โดยไม่คำนึงเครื่องหมาย) ยังแสดงปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น กับตัวแปรตามว่ามีค่าน้อยเพียงใด ถ้ามีค่ามากก็แสดงว่าตัวแปรต้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมาก เมื่อพิจารณากราฟจะพบว่าค่าสัมประสิทธิ์ คือ ค่าความลาดชัน (slope) นั่นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น กับตัวแปรตามยังมีค่ามาก ความลาดชันก็จะมาก หมายความว่า เมื่อค่าของตัวแปรต้นเปลี่ยนแปลง ค่าของตัวแปรตามก็จะเปลี่ยนแปลงมาก ส่วนค่า β_0 คือ ค่าคงที่ (constant) หรือจุดตัด (intercept) หรือค่าจุดเริ่มต้น (origin) ดังรูป

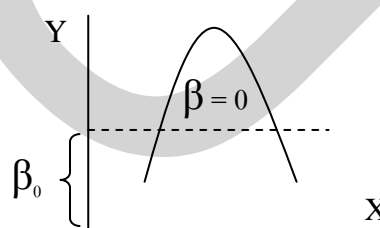
ภาพที่ 3.1 ความสัมพันธ์เชิงบวก

ภาพที่ 3.2 ความสัมพันธ์เชิงลบ

ภาพที่ 3.3 ความสัมพันธ์เท่ากับศูนย์

ภาพที่ 3.4 ความสัมพันธ์เส้นโค้ง

ค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก หมายถึง การผันแปรของตัวแปรตาม และตัวแปรต้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้าค่าของตัวแปรต้นเพิ่มขึ้น ค่าของตัวแปรตามจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ หมายถึง การผันแปรของตัวแปรตาม และตัวแปรต้นเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกัน คือ ถ้าค่าของตัวแปรต้นเพิ่มขึ้น ค่าของตัวแปรตามจะลดลง

ความสัมพันธ์ = 0 หมายถึง ตัวแปรต้นไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ไม่ว่า X จะมีค่าเพิ่มขึ้นเท่าใด Y มีค่าเท่าเดิม

ความสัมพันธ์เชิงเส้นโค้ง หมายถึง X มีความสัมพันธ์เชิงเส้นโค้งกับ Y ทำให้ถ้าใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยมาใช้ X จะไม่มีความสัมพันธ์กับ Y เพราะค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมีค่าเป็น 0 ซึ่งในความเป็นจริง X กับ Y มีความสัมพันธ์กัน แต่สัมพันธ์เชิงเส้นโค้ง

ความสัมพันธ์มาก - น้อย ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พิจารณาจากค่าตัวเลขส่วนมากเป็นจุดทศนิยม ยิ่งค่าสัมประสิทธิ์มีค่ามากเท่าใด (โดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมายบวกหรือลบ) ก็แสดงว่าตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันมากเท่านั้น

แนวคิดหลักของการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสต์ คือ ค่าลอการิทึมธรรมชาติ (natural logarithm) ของอัตราส่วนของโอกาส (odds ratio) โดยการหาค่าโลจิสต์ (logit) ของอัตราส่วนโอกาสและเปลี่ยนให้เป็นค่าลอการิทึมธรรมชาติ (ln) คือ $\exp\beta$ หรือค่า e^β

ความหมายของ $\exp\beta$ หรือ e^β สรุปได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ถ้า $\beta > 0$ จะทำให้ $e^\beta > 1$ หมายความว่าค่า Odds เพิ่มขึ้น หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจเพิ่มมากขึ้น

2. ถ้า $\beta < 0$ จะทำให้ $e^\beta < 1$ หมายความว่าค่า Odds ลดลง หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจลดลง

3. ถ้า $\beta = 0$ จะทำให้ $e^\beta = 1$ หมายความว่าค่า Odds ไม่เพิ่มขึ้นหรือลดลง
Odds Ratio ของตัวแปรกลุ่มจะแสดงถึงโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ของกลุ่มนี้เป็นกี่เท่าของกลุ่มอ้างอิง

$\exp\beta$ หรือ e^β เป็นค่าที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของ Odds Ratio เมื่อตัวแปรทำนายเปลี่ยนไป 1 หน่วย ถ้าค่า $\exp\beta$ มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่าเมื่อตัวแปรทำนายมีค่าเพิ่มขึ้น จะช่วยเพิ่มโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($Y \rightarrow 1$) สำหรับตัวแปรทำนายที่เป็นทวิ เช่น เพศ จะช่วยเพิ่มโอกาสของการเกิดเหตุการณ์ ($Y = 1$) น้อยกว่าเป็นกี่เท่าเมื่อเทียบกับกลุ่มอ้างอิง ($Y = 0$)

กรณีที่ตัวแปรต้นเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ เมื่อตัวแปรทำนายเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้โอกาสของการเกิดเหตุการณ์เพิ่มขึ้นเป็น $(e^\beta - 1) \times 100\%$

นอกจากสิ่งที่จะต้องพิจารณาหลังจากได้ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบโลจิสต์แล้วคือการพิจารณาว่าแบบจำลองเข้ากับข้อมูลได้ดี (goodness of fit) หรือไม่มากนักน้อยเพียงใด มีประเด็นที่ต้องพิจารณา ดังนี้

1) การทดสอบทางสถิติเกี่ยวกับตัวแปรอิสระแต่ละตัว ได้แก่ การพิจารณาค่าทางสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเพื่อทดสอบว่าการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Logit Model ในการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานของสมการโลจิสต์ ต้องพิจารณาเงื่อนไข ดังนี้

1.1) ตัวแปรตาม (Y) ต้องเป็น Binary Response ตัวแปรต้น (X) เป็น Dummy Variable / Interval / Ratio Scale ก็ได้

1.2) ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน = 0 [$E(\epsilon) = 0$] ถ้าตัว variance ของตัว error term มีค่าไม่คงที่ แสดงว่ามีปัญหา Heteroscedasticity ซึ่งสามารถทดสอบได้ด้วยวิธี White's test

1.3) ค่าความคลาดเคลื่อนไม่มีความสัมพันธ์กันเอง [$Cov(\epsilon_i \epsilon_j) = 0$] พิจารณาจากตัวทดสอบของ Durbin Watson

1.4) ตัวแปรอิสระกับค่าความคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระแก่กัน คือ ถ้าค่าความคลาดเคลื่อนทำให้ตัวแปรอิสระมีผลต่อตัวแปรตามน้อย แสดงว่ามีปัญหา ซึ่งสามารถทดสอบได้โดยการพิจารณาค่าการกระจายตัวแบบปกติ (Jarque-Bera : JB) เป็นการทดสอบการแจกแจงปกติของตัวคลาดเคลื่อน (Normality Test) ใช้กับการทดสอบตัวอย่างขนาดใหญ่ที่มีตัวอย่างตั้งแต่ 30 ตัวอย่างขึ้นไป

1.5) ตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง นั่นก็คือ การทดสอบปัญหา Multicollinearity

1.6) จำนวนตัวอย่างต้องมีอย่างน้อย หรือเท่ากับ $30 \times P$ [$n \geq 30 \times P$] [$P = \text{Parameter}$]

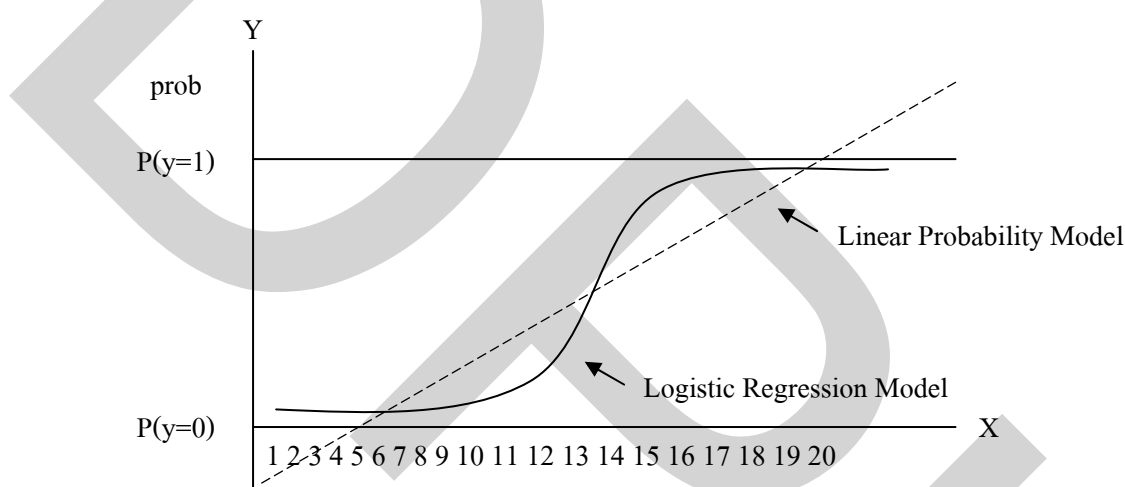
2) แบบจำลองในภาพรวม พิจารณาค่า -2LL (log likelihood) ถ้าแบบจำลองเหมาะสมดีมากกว่าข้อมูล ค่า -2LL จะเท่ากับ 0 (ค่า -2LL เป็นค่าคำนวณแบบจำลองที่มีค่าคงที่ ซึ่งมีจุดตัดเพียงจุดเดียว ใช้เป็นฐานในการเปรียบเทียบกับแบบจำลองที่มีตัวแปรต้นเพิ่มขึ้น) ค่าของ -2LL ลดลง แสดงว่าตัวแปรต้นนั้นทำให้แบบจำลองเข้ากับข้อมูลได้มากขึ้น

นอกจากค่า -2LL สามารถพิจารณาแบบจำลองในภาพรวมด้วยสถิติทดสอบ 4 ตัว ได้แก่ (1) อัตราส่วนความเป็นไปได้ (likelihood ratio) (2) สถิติทดสอบ (score) (3) สถิติทดสอบวอลด์ (Wald tests) และ (4) สถิติทดสอบการเข้ากับข้อมูลได้คือฮอสเมอร์แอนด์เลมโชว์ (Hosmer & Lemeshow) โดยทั่วไปสถิติทั้ง 4 ตัวจะให้ผลคล้ายคลึงกัน แต่ถ้าให้ผลแตกต่างกันควรใช้อัตราส่วนความเป็นไปได้ (likelihood ratio) และการทดสอบคะแนน (score) เท่านั้น หรือพิจารณาจากค่า McFadden R-Square ซึ่งโดยปกติจะมีค่าไม่เกิน 0.40

3) ความเหมาะสมใช้ได้ดีของแบบจำลอง (goodness of fit statistics) สำหรับแบบจำลอง Logit Model ให้มีความสำคัญค่อนข้างน้อยกว่ากับ goodness of fit statistics แต่ให้

ความสำคัญมากกับการวิเคราะห์ คือ เครื่องหมายที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม(β) เป็น + หรือ - หรือ 0

4) การประเมินความถูกต้องของโอกาส / ความน่าจะเป็นที่ได้จากการพยากรณ์ (predicated probabilities) พิจารณาจาก Classification Table หรือ Overall Correct Classification แบบจำลอง Logit Model ตัวแปรตามมีค่าเพียงสองค่าคือ 1 กับ 0 เท่านั้น ดังนั้นถ้าตัวแปรต้น X มีค่าน้อยๆ ก็ทำให้โอกาสที่ตัวแปรตาม Y มีค่าเท่ากับ 0 ถ้าตัวแปรต้น X มีค่ามากๆ ก็ทำให้โอกาสที่ตัวแปรตาม Y มีค่าเท่ากับ 1

ภาพที่ 3.5 ฟังก์ชันเส้นโค้งของ Logistic Regression

ในทางคณิตศาสตร์สามารถเขียนฟังก์ชัน Logistics ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} P(Y = 1) &= \frac{e^{\beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots}}{1 + e^{\beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots}} \\ &= \frac{e^{\beta x}}{1 + e^{\beta x}} \\ &= \frac{1}{1 + e^{-\beta x}} \end{aligned}$$

ฟังก์ชันนี้มีความหมายว่า เมื่อใส่ค่า X (ตัวแปรต้น) จะทำให้ค่า Y (ตัวแปรตาม) ที่ได้มีค่าระหว่าง 0 กับ 1 โดยไม่รวมค่า Y = 0 และ Y = 1

การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกส์ จะมีการแปลงค่าที่ประมาณได้ให้อยู่ช่วง 1 และ 0 ดังนั้นถ้าตัวแปรตามมีค่าเป็น 1, 2, 3 ซึ่งเป็นลักษณะของตัวแปรแบบ Nominal Scale ทำให้ไม่

สามารถนำมาเข้าสมการวิเคราะห์ถดถอยได้ เพราะไม่สามารถบวกลบคูณหารได้เหมือนตัวเลขปกติ ดังนั้น ต้องทำให้เป็นตัวแปรหุ่นก่อน โดยที่จำนวนตัวแปรหุ่นของตัวแปรแบบ Nominal Scale แต่ละตัวจะน้อยกว่าจำนวนกลุ่มย่อยของตัวแปรนั้นอยู่เสมอ

สมการวิเคราะห์ถดถอยจะมีตัวแปรหุ่นที่ตัวก็ได้ トラบใดที่ยังมีอัตราความเป็นอิสระมากพอสมควร คือจำนวนตัวแปรตามยังน้อยกว่าจำนวนวิเคราะห์ (กลุ่มตัวอย่าง)

1) ความเป็นเส้นตรง (linearity) ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังแสดงในภาพที่ 3.1, 3.2, 3.3 ดังนั้นหาก X กับ Y มีความสัมพันธ์กันแบบเส้นโค้ง การวิเคราะห์ถดถอย โลจิส จะทำให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ = 0 ซึ่งแสดงว่า X กับ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นต้องปรับสมการให้เป็นสมการเส้นตรงก่อนจึงใช้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสได้

2) ความสัมพันธ์กันมากระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน (Multicollinearity) วัตถุประสงค์การวิเคราะห์ถดถอยโลจิส คือ ศึกษาอิทธิพลตัวแปรต้นแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตาม และอิทธิพลของตัวแปรต้นทั้งหมดต่อตัวแปรตาม และเมื่อได้แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้วก็นำไปประมาณค่าของโอกาส หรือความน่าจะเป็น (probabilities) ที่หน่วยวิเคราะห์แต่ละหน่วยจะเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ดังนั้น หากตัวแปรต้นแต่ละตัวสัมพันธ์กันก็ไม่สามารถแยกอธิบายอิทธิพลของตัวแปรต้นแต่ละตัวต่อตัวแปรตามได้ ซึ่งหากสมการมีปัญหา Multicollinearity สามารถแก้ปัญหาได้ 3 แบบ คือ

- 2.1) ตัดตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งที่สัมพันธ์กันมากออกไป
- 2.2) สร้างตัวแปรใหม่จาก 2 ตัวแปรตาม แล้วใช้ตัวแปรใหม่นั้นแทน
- 2.3) การกำจัดผลของตัวแปรตัวหนึ่งออกจากตัวแปรอีกตัวหนึ่ง

การพิจารณาค่าเปอร์เซ็นต์การทำนาย เป็นการเปรียบเทียบจำนวนกรณีที่เป็นค่าสังเกต (observed cases) กับจำนวนกรณีที่เป็นค่าทำนาย หรือจำแนกได้โดยใช้แบบจำลองว่าถูกต้องร้อยละเท่าใด ยิ่งถูกต้องมาก แบบจำลองยิ่งใช้ได้ดีมาก ค่าของโอกาสที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (prior probabilities) คือค่าของโอกาสของแต่ละกรณีที่จะถูกจำแนกได้อย่างถูกต้องในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ค่าดังกล่าวนี้คืออัตราส่วนของขนาดของประชากรของแต่ละกลุ่ม ส่วนค่าของโอกาสที่ได้ภายหลัง (posterior probabilities) คือค่าของโอกาสที่แต่ละกรณีจะถูกกำหนดโดยแบบจำลองที่ใช้ เมื่อนำแบบจำลองไปใช้จะต้องได้ร้อยละเท่าใดของตัวอย่างทั้งหมด

3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษารายนี้ จะทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อภาระหนี้สิน เช่น เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ สมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง ลักษณะของรายได้ที่ได้รับ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เงินออม รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน หนี้สินนอกระบบ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการ Logit Model และทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งแสดงโดยสมการแบบจำลองดังนี้

$$Y = f \{X_1, X_2, X_{3A}, X_{3B}, X_{3C}, X_4, X_{5A}, X_{5B}, X_{5C}, X_6, X_7, X_8, X_9, X_{10}, X_{11}\}$$

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_{3A} X_{3A} + \beta_{3B} X_{3B} + \beta_{3C} X_{3C} + \beta_4 X_4 + \beta_{5A} X_{5A} + \beta_{5B} X_{5B} + \beta_{5C} X_{5C} + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \beta_8 X_8 + \beta_9 X_9 + \beta_{10} X_{10} + \beta_{11} X_{11} + \epsilon$$

ตัวแปรตาม

$$\begin{aligned} Y &= \text{หนี้สิน}^1 \text{ของบุคคลที่ทำงานอยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ} \\ &= 1 \quad \text{มีหนี้สินในระบบ} \\ &= 0 \quad \text{ไม่มีหนี้สินในระบบ} \end{aligned}$$

ตัวแปรต้น

$$\begin{aligned} X_1 &= \text{เพศ} \\ X_2 &= \text{อายุ (ปี)} \\ X_3 &= \text{สถานภาพ} \\ X_4 &= \text{ระดับการศึกษา} \\ X_5 &= \text{อาชีพ} \\ X_6 &= \text{สมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง} \\ X_7 &= \text{ลักษณะของรายได้ที่ได้รับ} \\ X_8 &= \text{รายได้เฉลี่ยต่อเดือน} \end{aligned}$$

¹ หนี้สิน หมายถึง หนี้ที่เกิดจากการกู้ยืม อันได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ เครือญาติ ไฟแนนซ์ ลิขซิ่ง สหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนหมู่บ้าน บุคคลภายนอก ผู้ปล่อยกู้

- X9 = เงินออม²
 X10 = รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน
 X11 = หนี้สินนอกระบบ

- Y เป็นตัวแปรหุ่น
 กำหนดให้ 1 = มีหนี้สิน
 0 = ไม่มีหนี้สิน
- X1 เป็นตัวแปรหุ่น
 กำหนดให้ 1 = เพศชาย
 0 = เพศหญิง
- X2 เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ คือ อายุ
- X3A เป็นตัวแปรหุ่น
 กำหนดให้ 1 = สมรส
 0 = โสด
- X3B เป็นตัวแปรหุ่น
 กำหนดให้ 1 = หย่าร้าง
 0 = โสด
- X3C เป็นตัวแปรหุ่น
 กำหนดให้ 1 = แยกกันอยู่
 0 = โสด
 โดยให้สถานภาพโสดเป็นตัวแปรฐาน
- X4 เป็นตัวแปรหุ่น
 กำหนดให้ 1 = ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี
 0 = ต่ำกว่าปริญญาตรี
- X5A เป็นตัวแปรหุ่น
 กำหนดให้ 1 = ประกอบธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย
 0 = พนักงานบริษัทเอกชน

² กรณีถ้าบุคคลนั้นมีเงินเหลือในบัญชี ถือว่าบุคคลนั้นมีเงินออม

- X5B เป็นตัวแปรหุ่น
กำหนดให้ 1 = รับจ้าง / แรงงาน
0 = พนักงานบริษัทเอกชน
- X5C เป็นตัวแปรหุ่น
กำหนดให้ 1 = ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ
0 = พนักงานบริษัทเอกชน
โดยให้พนักงานบริษัทเอกชนเป็นตัวแปรฐาน
- X6 เป็นตัวแปรหุ่น
กำหนดให้ 1 = มีสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง
0 = ไม่มีสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง
- X7 เป็นตัวแปรหุ่น
กำหนดให้ 1 = รับเป็นเงินเดือนประจำ
0 = ไม่ได้รับเป็นเงินเดือนประจำ
- X8 เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- X9 เป็นตัวแปรหุ่น
กำหนดให้ 1 = มีเงินออม
0 = ไม่มีเงินออม
- X10 เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ คือ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน
- X11 เป็นตัวแปรหุ่น
กำหนดให้ 1 = มีหนี้สินนอกระบบ
0 = ไม่มีหนี้สินนอกระบบ

β_0 คือ ค่าคงที่

$\beta_1, \beta_2, \beta_3, \dots, \beta_{11}$ คือ ค่าพารามิเตอร์

ϵ คือ ค่า Error

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาปัจจัยของการตัดสินใจก่อนนี้สินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่ทำงานอยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการทั้งหมด 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ อำเภอพระประแดง อำเภอบางพลี อำเภอพระสมุทรเจดีย์ อำเภอบางบ่อ และอำเภอบางเสาธง โดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์เยอร์มานัน จากขนาดของประชากรมากกว่าหนึ่งแสนคน โดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด และการคัดเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ในการศึกษานี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้โดยมีกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลที่จัดเก็บได้ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลเกี่ยวกับภาระหนี้สินของครัวเรือนในเขตจังหวัดสมุทรปราการ
3. การวิเคราะห์ปัจจัยของการตัดสินใจก่อนนี้สินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัด

สมุทรปราการ โดยใช้แบบจำลองโลจิสติก (Logit Model)

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	265	66.25
หญิง	135	33.75
รวม	400	100.00
2. อายุ		
20-30 ปี	17	4.25
31-40 ปี	122	30.50
41-50 ปี	157	39.25
51 ปีขึ้นไป	104	26.00
รวม	400	100.00
3. สถานภาพ		
โสด	42	10.50
สมรส	207	51.75
แยกกันอยู่	53	13.25
หย่าร้าง	91	22.75
อื่นๆ	7	1.75
รวม	400	100.00
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู		
ไม่มี	29	7.25
1-2 คน	211	52.75
3-4 คน	110	27.50
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	50	12.50
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
5. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	285	71.25
ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี	115	28.75
รวม	400	100.00
6. อาชีพ		
พนักงานบริษัทเอกชน	290	72.50
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	18	4.50
รับจ้าง / แรงงาน	51	12.75
ประกอบธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	15	3.75
ไม่มีอาชีพ	22	5.50
อื่นๆ	4	1.00
รวม	400	100.00
7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	11	2.75
10,000-20,000 บาท	179	44.75
20,001-30,000 บาท	154	38.50
30,001-40,000 บาท	27	6.75
40,001-50,000 บาท	15	3.75
50,000 บาทขึ้นไป	14	3.50
รวม	400	100.00
8. เงินออม		
มี	99	24.75
ไม่มี	301	75.25
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
9. รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 2,500 บาท	24	6.00
2,501 – 5,000 บาท	268	67.00
5,001 – 7,500 บาท	52	13.00
7,501 – 10,000 บาท	28	7.00
10,000 บาทขึ้นไป	28	7.00
รวม	400	100.00
10. ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของครัวเรือน		
เพื่อการอุปโภคและบริโภค	397	40.51
ค่าเช่าพักที่อยู่อาศัย/ผ่อนชำระค่าบ้าน	68	6.94
ค่าเล่าเรียนบุตร/ตนเอง	237	24.18
ค่าเดินทางไปเรียน/ทำงาน/ทำธุระ	38	3.88
เพื่อการลงทุนทำธุรกิจ	86	8.78
เพื่องานกิจกรรมทางสังคม	113	11.53
อื่นๆ	41	4.18
รวม	980	100.00

ที่มา: จากการสำรวจและคำนวณ

1. เพศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 66.25 เป็นเพศหญิง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 ลักษณะของสังคมไทยส่วนใหญ่เพศชายจะเป็นผู้นำครอบครัว และการตัดสินใจต่างๆอยู่ที่เพศชาย ส่วนครอบครัวที่มีเพศหญิงเป็นผู้นำครอบครัวการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายต่างๆอยู่ที่เพศหญิง ส่วนเพศชายมีหน้าที่ทำงานหาเงินเพื่อเลี้ยงครอบครัว

2. อายุ พบว่าส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.25 เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่กำลังสร้างตัว และมีภาระต้องรับผิดชอบมาก เช่น ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค ค่าใช้จ่ายในการศึกษาบุตรหลาน เป็นต้น รองลงมาคือ ช่วงอายุระหว่าง 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.50 โดยอายุสูงสุดเท่ากับ 65 ปี อายุต่ำสุดเท่ากับ 20 ปี และมีฐานของอายุเท่ากับ 45 ปี

3. สถานภาพ พบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75 และสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.75

4. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู พบว่าส่วนใหญ่มีสมาชิกที่ต้องเลี้ยงดู 1 - 2 คน จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมา 3- 4 คน จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 โดยจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดูสูงสุดเท่ากับ 7 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดูต่ำสุดเท่ากับ 0 คน และมีฐานของจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดูเท่ากับ 2 คน

5. ระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.25 ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75

6. อาชีพ พบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมาคือ รับจ้างหรือใช้แรงงาน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75

7. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.75 รองลงมาคือ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 ถึง 30,000 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 โดยรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 127,800 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 0 บาทและมีฐานของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 19,750 บาท

8. เงินออม พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 75.25 และมีเงินออม จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75

9. รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน พบว่าส่วนใหญ่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 2,501 – 5,000 บาท จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมาคือ มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 5,001 ถึง 7,500 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 โดยรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนสูงสุดเท่ากับ 28,930 บาท รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำสุดเท่ากับ 1,000 บาท และมีฐานของรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 3,965 บาท

10. ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของบุคคล พบว่าส่วนใหญ่ใช้เพื่ออุปโภคและบริโภค จำนวน 397 คน คิดเป็นร้อยละ 99.25 รองลงมาคือเป็นค่าเล่าเรียนบุตรและตนเอง จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 59.25

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาระหนี้สินของครัวเรือนในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 4.2 ความถี่และร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับภาระหนี้สิน

ข้อมูลเกี่ยวกับภาระหนี้สิน	ความถี่	ร้อยละ
1. จำนวนภาระหนี้สินในระบบ		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	9	2.25
10,001 – 50,000 บาท	80	20.00
50,001 – 100,000 บาท	129	32.25
100,001 – 150,000 บาท	31	7.75
150,001 บาทขึ้นไป	97	24.25
ไม่มีหนี้สิน	54	13.50
รวม	400	100.00
2. แหล่งกู้ยืมเงินในระบบ		
ธนาคารพาณิชย์	155	44.80
ไฟแนนซ์ / ลิซซิ่ง	102	29.50
สหกรณ์ / กลุ่มออมทรัพย์	69	19.94
กองทุนหมู่บ้าน	14	4.04
อื่นๆ	6	1.72
รวม	346	100.0
3. จำนวนภาระหนี้สินนอกระบบ		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	49	12.25
10,001 – 50,000 บาท	83	20.75
50,001 – 100,000 บาท	102	25.50
100,001 – 150,000 บาท	137	34.25
150,001 บาทขึ้นไป	9	2.25
ไม่มีหนี้สิน	20	5.00
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับภาระหนี้สิน	ความถี่	ร้อยละ
4. แหล่งกู้ยืมจากหนี้สินนอกระบบ		
ญาติพี่น้อง	67	17.63
เพื่อน	97	25.53
นายทุน	201	52.89
อื่นๆ	15	3.95
รวม	380	100.00
5. สาเหตุที่ทำให้กู้ยืมเงิน		
เพื่อซื้อสินค้าอำนวยความสะดวก	279	39.63
เพื่อซื้อรถยนต์ / รถจักรยานยนต์	109	15.48
เพื่อซื้อที่ดิน / อสังหาริมทรัพย์	22	3.13
เพื่อนำเงินไปลงทุน / ขยายกิจการ	56	7.95
เพื่อการศึกษาบุตร / ตนเอง	103	14.63
เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน (เจ็บป่วย / อุบัติเหตุ)	31	4.40
เพื่อซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่างๆ เช่น น้ำหอม	17	2.41
เครื่องสำอาง เครื่องประดับ ฯลฯ	43	6.11
เพื่อการท่องเที่ยว / พักผ่อน	37	5.26
อื่นๆ	7	1.00
รวม	704	100.00

ที่มา: จากการสำรวจและคำนวณ

1. จำนวนภาระหนี้สินในระบบ พบว่าส่วนใหญ่มีหนี้สินในระบบระหว่าง 50,000 ถึง 100,000 บาท จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 รองลงมาคือ 150,000 บาท ขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 โดยจำนวนภาระหนี้สินในระบบสูงสุดเท่ากับ 181,500 จำนวนภาระหนี้สินในระบบต่ำสุดเท่ากับ 0 บาทและมีฐานของจำนวนภาระหนี้สินในระบบเฉลี่ยเท่ากับ 63,450 บาท

2. แหล่งกู้ยืมเงินในระบบ พบว่าส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจากแหล่งธนาคารพาณิชย์ จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาคือ ไฟแนนซ์หรือลิสซิ่ง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50

3. จำนวนภาระหนี้สินนอกระบบ พบว่าส่วนใหญ่มีหนี้สินนอกระบบระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 รองลงมาคือ 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 โดยจำนวนภาระหนี้สินนอกระบบสูงสุดเท่ากับ 159,800 บาท จำนวนภาระหนี้สินนอกระบบต่ำสุด 0 บาทและมีมาตรฐานของภาระหนี้สินนอกระบบเท่ากับ 77,640 บาท

4. แหล่งกู้ยืมจากหนี้สินนอกระบบ พบว่าส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจากแหล่งนายทุน จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมาคือ เพื่อน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25

5. สาเหตุที่ทำให้กู้ยืมเงิน พบว่าส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากเพื่อซื้อสินค้าอำนวยความสะดวก จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 69.75 รองลงมาคือ เพื่อซื้อรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยของการตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model)

การหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ โดยประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการปัจจัย กำหนดการเป็นหนี้สินของบุคคล โดยใช้ Binary – choice model ซึ่งเป็นรูปแบบจำลองที่ใช้วิเคราะห์ตัวแปรตามที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Model of Qualitative Choice) เมื่อต้องเผชิญกับการตัดสินใจเลือกในทางเลือก 2 ทาง คือ มีหนี้สินในระบบหรือไม่มีหนี้สินในระบบ โดยสมมติฐานให้ความน่าจะเป็นของการตัดสินใจมีหนี้สินในระบบหรือไม่มีหนี้สินในระบบ มีรูปแบบเท่ากับความถี่สะสมของการแจกแจงแบบ โลจิสติกส์ ซึ่งเป็น Specified Model ของ Binary – choice model ซึ่งเรียกว่าแบบจำลอง โลจิสต์ (Logit Model)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ Stepwise เพื่อหาตัวแปรที่เหมาะสมในการอธิบายสมการและเลือกโมเดลที่ดีที่สุดในการอธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีภาระหนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ จากสมการโมเดลที่ได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีหนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = 0.05$) ประกอบด้วย ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ สมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง ลักษณะของรายได้ และเงินออม ซึ่งผลจากการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานการประมาณการค่าสัมประสิทธิ์

สมการถดถอยโลจิสติก

$$Y = \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_{3A} + \beta_3 X_{3B} + \beta_3 X_{3C} + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_{5A} + \beta_5 X_{5B} + \beta_5 X_{5C} + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \beta_8 X_8 - \beta_9 X_9 + \beta_{10} X_{10} + \beta_{11} X_{11} + \beta_n X_n$$

โดยที่

Y	คือ	เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = มีหนี้สิน 0 = ไม่มีหนี้สิน
X1		เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = เพศชาย 0 = เพศหญิง
X2		เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ คือ อายุ		
X3A		เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = สมรส 0 = โสด
X3B		เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = หย่าร้าง 0 = โสด
X3C		เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = แยกกันอยู่ 0 = โสด
X4		เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี 0 = ต่ำกว่าปริญญาตรี
X5A		เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = ประกอบธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย 0 = พนักงานบริษัทเอกชน
X5B		เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = รับจ้าง / แรงงาน 0 = พนักงานบริษัทเอกชน
X5C		เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ 0 = พนักงานบริษัทเอกชน
				โดยให้พนักงานบริษัทเอกชนเป็นตัวแปรฐาน
X6		เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = มีสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง 0 = ไม่มีสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง
X7		เป็นตัวแปรหุ่น	กำหนดให้	1 = รับเป็นเงินเดือนประจำ 0 = ไม่ได้รับเป็นเงินเดือนประจำ
X8		เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		

- X9 เป็นตัวแปรหุ่น กำหนดให้ 1 = มีเงินออม
0 = ไม่มีเงินออม
- X10 เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ คือ รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน
- X11 เป็นตัวแปรหุ่น กำหนดให้ 1 = มีหนี้สินนอกระบบ
0 = ไม่มีหนี้สินนอกระบบ

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยโลจิสต์ (Logit Model)

Variable	Coefficient	Std. Error	Z-Statistic	Prob.	EXP (β)
C	1.51037	4.33654	0.56340	0.6572	4.5284
เพศ	0.16944	0.21182	0.15466	0.5722	1.1846
อายุ	0.13497	0.18592	0.06799	0.7466	1.1445
สมรส	0.68975	0.75641	0.46576	0.6383	1.9932
หย่าร้าง	0.43039	0.81092	0.53074	0.5956	1.5379
แยกกันอยู่	0.65246	0.75463	0.64324	0.6354	1.9203
ปริญญาตรี/สูงกว่า ปริญญาตรี	0.75644	0.84657	0.67649	0.6897	2.1307
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	-0.12497	0.45467	-1.24974	0.6762	0.8825
รับจ้าง/แรงงาน	-0.23478	0.42245	-0.32448	0.8459	0.7907
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	0.17497	0.622480	1.24790	0.9679	1.1912
มีสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง	3.29573**	0.75936	2.03859	0.0294	26.9971
รับเป็นเงินเดือนประจำ	2.46793**	0.97646	2.02671	0.0468	11.7980
รายได้	-1.51513	0.3392	-1.13244	0.1404	0.2198
เงินออม	-1.94836***	0.86634	-2.64498	0.0064	0.1425
รายจ่าย	1.74109*	0.71849	1.84789	0.0994	5.7036
มีหนี้สินนอกระบบ	0.97645	0.96745	0.37645	0.8563	2.6550
Probability (LR stat)	0.00374	Schwarz criterion = 1.54739			
Obs with Dep = 0	54	McFadden R-squared= 0.31072			
Obs with Dep = 1	356	Total=400			

หมายเหตุ * มีระดับนัยสำคัญ 0.10

** มีระดับนัยสำคัญ 0.05

*** มีระดับนัยสำคัญ 0.01

เพศ ให้ 0 เป็นเพศหญิง ให้ 1 เป็น เพศชาย

สมรสเปรียบเทียบกับ โสด

หย่าร้างเปรียบเทียบกับ โสด

แยกกันอยู่เปรียบเทียบกับ โสด

การศึกษา ให้ 0 เป็นต่ำกว่าปริญญาตรี ให้ 1 เป็นปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี

ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายเปรียบเทียบกับพนักงานบริษัทเอกชน

รับจ้าง/แรงงานเปรียบเทียบกับพนักงานบริษัทเอกชน

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจเปรียบเทียบกับพนักงานบริษัทเอกชน

สมาชิกในครอบครัว ให้ 0 เป็นไม่มีสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง ให้ 1 เป็นมีสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง

ลักษณะของรายได้ ให้ 0 เป็นไม่ได้รับเป็นเงินเดือนประจำ ให้ 1 เป็นรับเป็นเงินเดือนประจำ

เงินออม ให้ 0 เป็นไม่มีเงินออม ให้ 1 มีเงินออม

หนี้สิน ให้ 0 เป็นไม่มีหนี้สินนอกระบบ ให้ 1 มีหนี้สินนอกระบบ

จากผลการศึกษาดังตารางที่ 4.3 พิจารณาประสิทธิภาพของแบบจำลองในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามโดยใช้วิธีประมาณค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และค่า McFadden R-squared ซึ่งค่าที่เหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 0.2 – 0.4 ซึ่งจากแบบจำลองที่ประมาณการได้มีค่า McFadden R-squared = 0.31072

ผลการวิจัยจากการใช้ Logit Model พบว่าตัวแปร สมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง (X6) มีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) เป็นบวกสามารถอธิบายได้ว่า การมีหนี้สินมีความสัมพันธ์กับสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง ภาระพึ่งพิงหมายถึง พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง หรือบุตรหลานที่บุคคลจะต้องให้ความดูแลเลี้ยงดู กล่าวได้ว่าถ้าบุคคลใดมีจำนวนสมาชิกภาระพึ่งพิงมากก็มีโอกาสในการมีหนี้สินมากตามไปด้วย เนื่องจากมีภาระค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค หรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามมา แต่ถ้าจำนวนสมาชิกภาระพึ่งพิงมีน้อย ภาระค่าใช้จ่ายต่างๆก็น้อยตามไปด้วย ส่งผลให้โอกาสในการมีหนี้สินน้อยหรืออาจจะไม่มีเลยก็เป็นได้

ลักษณะของรายได้ที่ได้รับ (X7) มีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) เป็นบวก สามารถอธิบายได้ว่า การมีหนี้สินมีความสัมพันธ์กับลักษณะของรายได้ที่ได้รับ รายได้ที่

ได้รับเป็นเงินเดือนที่ได้รับประจำและไม่ได้รับประจำ มีผลต่อการมีหนี้สิน กล่าวได้ว่าบุคคลที่ได้รับเงินเดือนประจำจะสามารถก่อหนี้ได้มากกว่าบุคคลที่ไม่ได้รับเงินเดือนประจำเนื่องจากบุคคลที่มีรายได้ประจำสามารถมีเครดิตในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่างๆได้ง่าย

เงินออม (X9) มีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) เป็นลบ สามารถอธิบายได้ว่าการก่อหนี้มีความสัมพันธ์กับเงินออม ทั้งนี้เป็นเพราะจำนวนเงินออมเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกที่จะก่อหนี้หรือไม่ก่อหนี้ การมีเงินออมของแต่ละบุคคล การที่บุคคลมีเงินออม แสดงว่ามีรายได้เพียงพอใช้จ่ายและเหลือให้เก็บเป็นเงินออม จึงทำให้โอกาสในการก่อหนี้สินน้อยกว่าผู้ที่ไม่มีเงินออม เพราะว่าผู้ที่ไม่มีเงินออมเมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือจำเป็นต้องใช้จ่ายหากไม่มีเงินออม ก็มีความจำเป็นต้องก่อหนี้สินขึ้นมา ทำให้บุคคลที่ไม่มีเงินออมมีโอกาสมีหนี้สินมากกว่าบุคคลที่มีเงินออม

รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (X10) มีนัยสำคัญทางสถิติและมีค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) เป็นบวก สามารถอธิบายได้ว่าการก่อหนี้มีความสัมพันธ์กับรายจ่ายเฉลี่ย กล่าวคือบุคคลที่มีภาระรายจ่ายที่มากส่งผลกระทบต่อให้มีโอกาสในการก่อหนี้มากกว่าบุคคลที่มีภาระค่าใช้จ่ายน้อย เพราะผู้ที่มีรายจ่ายเฉลี่ยมาก อาจจะมีรายรับไม่เพียงพอกับรายจ่ายในบางช่วงเวลา จึงทำให้มีโอกาสก่อหนี้สินขึ้นมา

ตัวแปรต้น 3 ตัว คือ สมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง ลักษณะของรายได้ที่ได้รับ และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีค่า β เป็นบวก ดังนั้นค่า $\exp(\beta) > 1$ แสดงว่าปัจจัยทั้ง 3 ตัวช่วยเพิ่มโอกาสการมีหนี้สินของบุคคล

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจก่อนหนี้สินซึ่งทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยของการตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 400 ตัวอย่าง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานอยู่ในอำเภอของจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอ เมืองสมุทรปราการ อำเภอพระประแดง อำเภอบางพลี อำเภอพระสมุทรเจดีย์ อำเภอบางบ่อ อำเภอบางเสาธง เป็นเพศชาย จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 66.25 เพศหญิง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.25 รองลงมาคืออายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.50 มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75 รองลงมาคือมีสถานภาพหย่าร้าง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.75 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู จำนวน 1-2 คน จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 52.75 รองลงมาจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู จำนวน 3-4 คน จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 มีระดับการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.25 รองลงมาคือระดับการศึกษาปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง/แรงงาน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.75 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 ไม่มีเงินออม จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 75.25 และมีเงินออม จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 ส่วนใหญ่มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 2,501 – 5,000 บาท จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมาคือมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 – 7,500 บาท จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ

13.00 และค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของครัวเรือนส่วนใหญ่ใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภค จำนวน 397 คน คิดเป็นร้อยละ 99.25 รองลงมาค่าเล่าเรียนบุตร/ตนเอง จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 59.25

ข้อมูลเกี่ยวกับภาระหนี้สินของครัวเรือน จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาระหนี้สินทั้งในระบบ และนอกระบบ จำนวนภาระหนี้สินในระบบ พบว่าส่วนใหญ่มีหนี้สินในระบบระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 รองลงมาคือ 150,001 บาทขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 ถ้าเป็นหนี้สินในระบบจะกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.75 รองลงมาคือ ไฟแนนซ์หรือลิสซิ่ง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 จำนวนภาระหนี้สินนอกระบบ พบว่าส่วนใหญ่มีหนี้สินนอกระบบระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 รองลงมาคือ 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 แต่ถ้าเป็นหนี้สินนอกระบบ พบว่าส่วนใหญ่กู้ยืมเงินจากแหล่งนายทุน จำนวน 259 คน คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมาคือ เพื่อน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 และสาเหตุที่ทำให้กู้ยืมเงินพบว่าส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากเพื่อซื้อสินค้าอำนวยความสะดวก จำนวน 279 คน คิดเป็นร้อยละ 69.75 รองลงมาคือ เพื่อซื้อรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25

จากการทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาและวิเคราะห์การตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model) พบว่า จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดู รายได้รับเป็นเงินเดือนประจำ เงินออม และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อการตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ

5.2 อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัย เรื่อง การตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ คือ เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้ที่ตัดสินใจก่อนหนี้สิน และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยของการตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า

1. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจก่อนหนี้สิน ซึ่งถ้ามีสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดูมากก็จะมีค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภคเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะมีหนี้สินก็เพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการพบว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดูมีจำนวน 1-2 คน ซึ่งอาจจะไม่ใช่จำนวนที่มากแต่ด้วยสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันราคาสินค้าและบริการมีแต่แนวโน้มที่สูงขึ้นจึงต้องมีค่าใช้จ่ายในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดูสูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของไพรัช วัชรสวรรค์ (2550) ที่ได้กล่าวว่าการก่อนหนี้ของครัวเรือนจะไม่จำเป็นต้องเป็นปัญหาเสมอไป เนื่องจากเป็นการชี้ให้เห็นถึง

ความจำเป็น และภาวะในบางช่วงที่บุคคลจำเป็นต้องรักษาระดับการใช้จ่ายของครัวเรือน เช่น ในช่วงเปิดเทอม ครัวเรือนจะมีค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาสูงกว่าปกติ จากค่าบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือ ค่าเสื้อผ้า บุคคลอาจมีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นช่วงอายุที่มีบุตรอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนดังนั้นอาจมีความจำเป็นที่ตัดสินใจก่อหนี้สิน

2. การรับรายได้เป็นเงินเดือนประจำมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจก่อหนี้สิน เนื่องจากว่าการที่บุคคลในจังหวัดสมุทรปราการมีอาชีพสร้างรายได้ให้กับตัวเอง ทำให้บุคคลที่มีรายรับแต่ละเดือนที่ชัดเจน สามารถมีความแน่นอนของรายได้ และความมั่นคงมากกว่าการรับรายได้แบบรายวัน จึงมีโอกาสให้บุคคลในจังหวัดสมุทรปราการซึ่งมีสถานะทางการเงินที่มั่นคง หรือการระบุนายได้ชัดเจน สามารถที่จะสร้างหนี้สิน โดยการกู้ยืม หรือการนำเงินในอนาคตมาใช้ ได้มากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับรายได้เป็นรายวัน เนื่องจากทางธนาคาร สินเชื่อ หรือไฟแนนซ์ต่างๆ ให้ความเชื่อถือหรือมีเครดิตในการให้กู้ยืมได้ดีกว่านั่นเอง

3. เงินออมมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจก่อหนี้ บุคคลที่มีเงินออมมาก โอกาสต่อการเป็นหนี้จะลดลง เนื่องจากการมีเงินออมไม่จำเป็นต้องกู้ยืมหรือมีหนี้สินให้กับตนเอง ทั้งนี้เพราะเงินออมเป็นเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายของบุคคล การมีเงินออมมากส่งผลให้บุคคลไม่มีความจำเป็นต้องมีหนี้สิน จากการศึกษาพบว่าบุคคลส่วนใหญ่ไม่มีจำนวนเงินออม แสดงให้เห็นว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดสมุทรปราการนั้นมีการวางแผนการใช้จ่ายในระดับน้อย หรือไม่มีการจัดสรรเงินส่วนออม ซึ่งถ้าบุคคลไม่มีการวางแผนจัดสรรออมเงินที่ดี ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีปัญหาเรื่องเงินไม่พอจ่าย และส่งผลให้มีเงินใช้จ่ายเมื่อจำเป็นน้อย อันเป็นผลที่ต้องมีหนี้สินหรือก่อหนี้สินขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของคัมสัน เจริญวงศ์ (2553) ที่ได้กล่าวว่าทฤษฎีการบริโภคข้ามช่วงเวลาเป็นทฤษฎีที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคและการออมในช่วงเวลาต่างๆ ซึ่งพัฒนาทฤษฎีมาจากทฤษฎี Hump Saving โดย Irving Fisher และ Roy Harrod (1950) ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการบริโภคข้ามเวลานี้เริ่มจากความจริงที่ว่า ผู้บริโภคทุกคนจะพยายามเลือกทำการบริโภคเพื่อให้ตนเองได้รับอรรถประโยชน์สูงสุดภายใต้เงื่อนไขที่ว่าผู้บริโภคจะเลือกบริโภคสินค้าในปัจจุบันหรือสินค้าในอนาคต หากต้องการบริโภคสินค้าในอนาคตมากขึ้นก็จำเป็นต้องลดการบริโภคสินค้าในปัจจุบันลง ทำให้มีการออมเพิ่มมากขึ้นหรือสามารถนำเงินไปลงทุนอย่างอื่นได้ หากต้องการบริโภคสินค้าในปัจจุบันมากขึ้นก็จำเป็นต้องลดการบริโภคในอนาคตหรือกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ

4. รายจ่ายเฉลี่ย มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจก่อหนี้ ซึ่งบุคคลที่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและครอบครัว เช่น เพื่อการอุปโภคและบริโภค สะดวก ค่าเช่าพักที่อยู่อาศัย/ผ่อนชำระค่าบ้าน ค่าเล่าเรียนบุตร/ตนเอง เป็นต้น โอกาสที่มีหนี้สินก็

เพิ่มขึ้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่ารายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของบุคคลในเขตจังหวัดสมุทรปราการเท่ากับ 3,965 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนโดยทั่วไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมสัน เจริญวงศ์ (2553)

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การตัดสินใจก่อนหนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีการจัดทำโครงการที่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน เพื่อประชาชน เพื่อประชาชนจะได้มีรายได้เพิ่มขึ้น
- 2) รัฐบาลควรจัดให้มีแหล่งเงินสนับสนุน หรือมีเงินกองทุนเพื่อช่วยเหลือประชาชนให้มีภาระหนี้สินลดลง
- 3) รัฐบาลควรจัดให้มีการรวบรวมข้อมูลการก่อหนี้ของบุคคลในเขตการปกครองทั้งระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของบุคคลแบบยั่งยืน
- 4) รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินที่เหมาะสมที่สุดให้กับประชาชน เพื่อความสมานฉันท์และความสุขของประชาชนสืบไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ในอนาคตควรมีการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจก่อหนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการครองชีพที่เหมาะสม
- 2) ควรศึกษาการตัดสินใจก่อหนี้สินของบุคคลโดยเปรียบเทียบกับ การตัดสินใจก่อหนี้สินของบุคคลในเขตจังหวัดอื่นหรือพื้นที่ใกล้เคียง
- 3) เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้นข้อมูลที่ได้จึงเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ หากมีการศึกษาการก่อหนี้สินภาคประชาชนเพิ่มเติมด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ก็จะช่วยให้เข้าใจการตัดสินใจการก่อหนี้ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

กรม
การ
การ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เกษรี ณรงค์เดช. (2524). *หนี้สิน*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.

เกษดา สุทธิรัตน์. (2550). *การวิเคราะห์สภาวะหนี้สินและการกระจายหนี้สินของครัวเรือนเกษตรในประเทศไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

กรรณิการ์ ศิริชาญ. (2550). *สภาวะหนี้สินของผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

คมสัน เจริญวงศ์. (2553). *การวิเคราะห์ภาระหนี้สินของครัวเรือนในเขตอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

จุฑารัตน์ โทษาธรรม. (2548). *สภาพหนี้สินกับความเครียดในที่ทำงานของข้าราชการครู* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

จักรกฤษณ์ สำราญใจ. (2555). *การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย*. สืบค้น 17 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://research.bu.ac.th/knowledge/kn46/Samplesize.pdf>

ที่ทำการปกครองจังหวัดสมุทรปราการ. (2557). สืบค้น 17 สิงหาคม 2557, จาก http://www.samutprakan.go.th/newweb/index.php?option=com_content&view=article&id=67:2011-11-29-15-59-12&catid=14:2011-11-29-15-17-14&Itemid=12

แนะนำสมุทรปราการ. (2557). สืบค้น 17 สิงหาคม 2557, จาก <http://www.samutprakan.go.th/Title/hist.html>

ปิยรัตน์ พรหมงาม. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อหนี้สินของครอบครัวพนักงานนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- ปาริชาติ พงษ์แขก. (2550). การแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชนในทัศนะของประชาชน
ในชุมชน เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- พิชัย ลิขานนท์ดำรงค์. (2547). การศึกษาภาวะหนี้สินของสมาชิกโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนา
ชีวิตครูจังหวัดสกลนคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). อุตรธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี
- ไพรัช วัชรสวัสดิ์. (2550). ภาวะหนี้สินของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตรสาขาแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เมรีนา ปลื้มปัญญา. (2543). ความต้องการสินเชื่อและภาวะหนี้สินของข้าราชการครูสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ (รายงานผลการวิจัย) เชียงใหม่:
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ
- ยงยุทธ สอนไม้. (2550). การพัฒนาภาวะผู้นำนายทหารประทวน กองพลทหารราบที่ 3
กับการลดภาวะหนี้สินครัวเรือน (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สาวดี รักษ์ศิริ. (2551). การศึกษาสาเหตุการค้างชำระหนี้ และแนวทางแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อ
ให้เกิดรายได้ของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดพังงา (ภาคานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- สิทธิเนตร ช้างเผือก. (2549). ภาวะหนี้ต่างประเทศในประเทศไทย
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). รายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือน ปี 2543-2552.
สืบค้น 22 ธันวาคม 2555, จาก
http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/theme_2-7-3.html
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). จังหวัดที่มีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) ตามราคาประจำปี
มากที่สุด 10 ลำดับ. สืบค้น 17 สิงหาคม 2557, จาก
<http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/TopTen/09/T0901/th/th.htm>
- ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ. (2557). สืบค้น 17 สิงหาคม 2557, จาก
<http://www.amphoe.com/menu.php>

ภาคผนวก

แบบสอบถาม**“การศึกษาการตัดสินใจก่อนนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ”**

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามประกอบการทำวิจัยระดับปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาการตัดสินใจก่อนนี้สินของบุคคลในจังหวัดสมุทรปราการ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยของการตัดสินใจก่อนนี้สินของบุคคลที่ทำงานอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการ จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านผู้ให้ข้อมูลและความคิดเห็นตามความเป็นจริง โดยข้อมูลรายละเอียดต่างๆ จะถูกนำไปใช้ในเชิงวิชาการเท่านั้น

แบบสอบถามมี 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ให้แสดงเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าคำตอบที่ท่านต้องการ หรือเขียนคำตอบในช่องว่าง
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพ

โสด (ให้ข้ามไปตอบข้อ 5)

สมรส

แยกกันอยู่

หย่าร้าง

อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ท่านมีสมาชิกในครอบครัวที่ต้องเลี้ยงดูหรือไม่

ไม่มี

มี (โปรดระบุ).....

5. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี/สูงกว่าปริญญาตรี

6. อาชีพ

พนักงานบริษัทเอกชน

รับจ้าง / แรงงาน

ไม่มีอาชีพ

ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ

ประกอบธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. รายได้เฉลี่ยของท่าน..... บาท/เดือน

รับเป็นรายวัน

รับเป็นรายเดือน

ไม่มีรายได้

8. ปัจจุบันท่านมีเงินออมหรือไม่

มี

ไม่มี

9. รายจ่ายเฉลี่ยของท่าน..... บาท/เดือน

10. ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ของท่านใช้จ่ายเพื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เพื่อการอุปโภคและบริโภค	☐ ค่าเช่าพักที่อยู่อาศัย/ผ่อนชำระค่าบ้าน
☐ ค่าเล่าเรียนบุตร/ตนเอง	☐ ค่าเดินทางไปเรียน/ทำงาน/ทำธุระ
☐ เพื่อการลงทุนทำธุรกิจ	☐ เพื่องานกิจกรรมทางสังคม
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ปัจจุบันท่านมีภาระหนี้สินเฉพาะหนี้สินในระบบหรือไม่

- มี ท่านมีหนี้สินจำนวน.....บาท
- ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อ 3)

2. ท่านกู้ยืมเงินมาจากแหล่งใด (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ธนาคารพาณิชย์	☐ ไฟแนนซ์ / ลิซซิ่ง
☐ สหกรณ์ / กลุ่มออมทรัพย์	☐ กองทุนหมู่บ้าน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

3. ปัจจุบันท่านมีภาระหนี้สินเฉพาะหนี้สินนอกระบบหรือไม่

- มี ท่านมีหนี้สินจำนวน.....บาท
- ไม่มี

4. ถ้าท่านมีหนี้สินนอกระบบ ท่านกู้ยืมเงินมาจากแหล่งใด (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ญาติพี่น้อง	☐ เพื่อน
☐ นายทุน	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. สาเหตุที่ทำให้ท่านกู้ยืม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพื่อซื้อสินค้าอำนวยความสะดวก
- เพื่อซื้อรถยนต์ / รถจักรยานยนต์
- เพื่อซื้อที่ดิน / อสังหาริมทรัพย์
- เพื่อนำเงินไปลงทุน / ขยายกิจการ
- เพื่อการศึกษาบุตร / ตนเอง
- เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน (เจ็บป่วย / อุบัติเหตุ)
- เพื่อซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยต่างๆ เช่น น้ำหอม เครื่องสำอาง เครื่องประดับ ฯลฯ
- เพื่อการท่องเที่ยว / พักผ่อน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

อรรถพันธ์ สุภักดิ์พิสุทธิกุล

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2548 จบการศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์
จาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

วิศวกรอาวุโส แผนกควบคุมกระบวนการผลิต
บริษัท Phelps Dodge International (Thailand) Crop.